

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Ros hasonoh 5692

A zsidó évszámítás fordulóján vagyunk ismét. Lépergett egy év és mi szomoruan látjuk, hogy életünk, ez a gáluti nehéz élet mindjobban elnehezedik felettünk. Nem lehattunk elég sötétenlátók, hogy előre láttuk volna a zsidóságnak ezt a keserves életküzdelmét, melyben egy esztendő óta mindjobban szenved. Az egész világ válságban van, de a zsidóság küzdelme kétfős volt mindenkoron, hiszen neki még a környező népek gyűlöletével szemben is harcolni kell, nemcsak a megélhetés ezernyi ránehezítő gondjával. Bibliai idöket élünk, mert az Aranyborju körül oly örületes tánc kerekedett, hogy az boldogtalanná teszi az embermilliók életét. Minden nemzet szenved ebben a tébolyító kánkánban, mely a mindenható Aranyborju körül forog. Eltávolodott az egész világ az isteni hitől, megfeledkezett a magasabb erkölcsi rendről és a világ zsidósága kénytelen-kelletlen velük üvölti az arany imádatát. Ezerszeresen beigazolódt, hogy arcunk verejtékével keressük kenyerünk és csaknem szóról-szóra beigazolódt az átkok sora — a világ sok-sok bűnéért. Van sok ennivaló és minden embernek jutna ruhára és milliónyi ember van, ki éhez és didereg a hidegtől. Bűnös ez a világ és Istennek nem tetsző, ha kedvére van az a rettentő szenvedés, mely mindenkinek kijut.

A világon szerteszórt zsidóság is érzi a büntető magasabb igazság sújtó öklét és a most elmulott esztendő a keservek esztendeje volt ismét. Talán sohasem hallottunk a nyomoruságról annyit, mint éppen ebben az esztendőben. Dacára a nagy aranyimádatnak, legnagyobb szolgálói a véres pénznek hullottak el és még sem okul belőle az emberiség. És a zsidóságnak, mely csak nyugodtan élni akar, nem adatik meg a békés dolgozás jutalma, a nyugodt élet és zsidóságának kiélése. Ahol nagy tömegekben él a zsidóság, ott fokozódott a nyomor. És — sajnos — Erez Izraelben is sulyos idöket élnek át ottani testvéreink. A csalódások és keservek esztendeje volt mindannyiunk számára az elmulott esztendő. Sokan vesztették el azokat, kik kedvesek voltak számukra, a halál is bőven aratott közöttünk és az örök körforgáshoz képest új generáció kezdte meg földi létét az 5691. évben. Ájtatosabban és hívőbben, mint bármikor, fordulunk Mindenhatónkhoz, hozzon

már az ujesztendő mindnyájunk számára boldog fellelékezést, egy jobb és szebb esztendőt. Muljék el a világ felől a sok bánat és keserv, legyen zsidóságnak élete is megkönnyítve, mert nagyon-nagyon roskadozunk az Élet sulya alatt. Ha bűnösök vagyunk, adjon a most következő bűnbánatunk teljes abszolúciót és kezdjük meg a most következőt úgy, hogy az mindannyiunk számára a boldog felszabadulás legyen a lidérenyomás alól, mely bennünket annyira lenyűgöz és megnehezíti keserves életünk. Legyen ez a következő esztendő a: *ישועה לכל ישראל*

Horogkeresztesek munkában

Reinerzből jelentik: Röviddel ezelőtt itt leplezték le Dr. Zammenhof, az eszperantó világnyelv megalkotójának, ki tudva-vezőleg zsidó volt, emlék-tábláját. Ezt az alkalmat erre az Eszperantó Világszövetség által itt tartott konferencia szolgáltatta. Az emlék tábla a Hotel Metropol erkély falán lett megerősítve a következő felirással: „Dr. L. L. Zammenhof Varsó, ebben az épületben lakott gyógykezelésének ideje alatt 1906—1909-ig.“ Már a legközelebbi napon azonban az emléktáblát durván bemocskolták a horogkeresztesek és az erkély falra pedig hatalmas betűkkel a következőket irták: „Halál minden zsidóra“. Gyors és pontos munka.

Mint ismeretes egész hosszú sora van azoknak a fürdőhelyeknek Németországban és Ausztriában, ahol nem látják szívesen csak az árja nemzetségeket. Néhány hete annak, hogy a hamburgi „Izraelitisch Familienblatt“ egy brosúrát adott ki „Ahol a zsidók nem kívánatos elemek“ címen. Ezzel a brosúrával foglalkozik aztán az antiszemita „Völkische Beobachter“ és többek között a következőket írja: „Izrael, vádolj csak, ám a te kiközösítésedet nem fogja többé zavarni semmi. Nemsokára olyan bojkottot indítunk ellened, hogy örömmel fogsz a hazádba visszatérni, ha tudsz. Csak türelem, türelem, közel vagyunk hozzá.“ Így fejezi be a hivatalos nemzeti szocialdemokrata sajtó válaszáát és m ehez csak annyit fűzhetünk: „Szegény német nép, szegény német szellemiség, szegény Goethe.“

Egy horogkeresztes trup vonult át Dexheim helységen és utjukban állandóan énekeltek. Gyönyörű dallammal és gyönyörű énekkel. Az egyik éneküknek így szólt a refrénje:

A nemzetnek rohamgárdája a vallásharcra kész
Hulljon a zsidó vére és elmulik a vész...

A dexheimi zsidóság feljelentést tett a horogkeresztes trup ellen a mainzi törvényszéken azzal az indokolással, hogy

a dal tendenciája nyíltan zsidó-gyilkolásra lázít. A törvényszék azonban nem látott semmi lázító vagy békétlen momentumot a dal szövegében és nem adott helyt a feljelentésnek.

Csodálatos dolog, hogy emberek a laterna költészetig tudnak sülyedni, még csodálatosabb azonban a mainzi törvényszék szelleme, ki a „zsidó vérhullás“ és a „vész elmulása“ között nem lát semmi lázító vagy békétlen momentumot.

Nem mulik egyetlen hét sem, hogy Németországból ne érkezne hozzánk egy-egy újabb temetőgyalázásnak hire. Azonban a sorozatos támadások és sir-megszentségtelenítések dacára egyetlen tettesnek sem sikerült nyomára akadni még eddig a rendőrségnek. Ujabbán a waldhormi zsidó temetőben romboltak össze számos sir-követ és természetesen a nemzeti szocialisták most is ott hagyták kampókeresztes jelvényeiket. A waldhormi zsidó hiiköztség 50 márka jutalmat tűzött ki a tettesek nyomravezetőjének. A német horogkeresztesek munkatilusa úgy látszik, a halottak feletti győzelmekben éli ki magát.

... és így tovább sorakoznak végtelen sorba egymás mellé a nemzetiszocialista kultura dokumentumai. Vér, mocsok és Irágárság jelzik az utat a német szellem és Hitler, a vezér dicsőségére.

Sulyos antiszemita kilengések Keletlengyelországban

Jesziorno községben, Tarnapol közelében, az utóbbi időben sulyos antiszemita excesszusok történtek. Egy keresztény kocsis, névszerint Slawik, ittas állapotban több zsidó járókelőt megtámadott és sulyosan bántalmazott. A bántalmazott zsidók megjegyezték a kocsis számát és feljelentést tettek ellene a rendőrségen. A rendőrség azonban néhány órai letartóztatás után szabadon engedte a brutális kocsist, ki előállítására miatt most már józanon is boszút esküdött a zsidók ellen. Maga köré gyűjtött körülbelül 30 hozzá hasonló antiszemita huligánt és a zsidó uccák felé haladtak, hogy megbosszulják a társukat ért kellemetlenséget. A zsidó negyedben aztán szörnyű pusztításokat végeztek. Bezúrták az összes zsidó házak ablakait és az uccán járók koponyáit. A rendőrség természetesen nem mutatkozott sehoh és csak több órai vandál rombolás és zsidóverés után érkezett néhány rendőr, kik szétkergették a romboló huligánokat, de egyetlen egyet sem tartóztattak le közülök. Az uccán 20—25 sebesült zsidó férfit kellett gyors orvosi segélyben részesíteni. Most kórházban fekszenek sulyos sérüléseikkel.

Jesziorno község zsidó lakossága páni félelem között él, mert a rendőrség indolens magatartása vérszemet adhat a további kilengésekre is.

Lapunk e heti száma 12 oldal

**Olcsó árban
Minőségben
DIVATBAN**

KÖNIG NŐI KALAPSZALON VEZET

SAS PASSAGE FÖBEJÁRAT

Saját érdekében címre ügyelni!

HETI GLOSSZÁK

Fekete szesz éjszakája

Tulajdonképpen nem zsidó ügy, hanem egyszerűen emberek harca az állam ellen. Illetőleg monopólium kijátszás. Csak egyszerűen annyi, hogy az állam 100 leinél több adót vetett ki a szeszre literfokonként és erre gyártani kezdtek adózatlan szeszt. Többek között tízezernél több paraszt gyárt állandóan cujkát és más szeszest italt anélkül, hogy a fűnác észrevenné, vagy észre akarná venni. És éppen ezen van a hangsúly. *Bár nem zsidókérdés, de a hivatalos körök azú akarják tenni. Ugy intézik az ügyet, mintha kizárólag csak zsidók gyártottak volna és hoztak volna forgalomba adózatlan szeszt. Itt kezdődik a dolog zsidó-ellenes ügy lenni.*

Mi nem kutatjuk és nem is feladatunk kutatni, hogy kik gyártottak adózatlan, azaz fekete szeszt. Lehet, hogy zsidók is voltak közöttük. Lehet, hogy Románia területén 10—20 zsidó gyártott így módon szeszt a tízezer paraszti kisüst mellett. Mondjuk lehetséges. De azt is tudjuk, hogy az állam nehéz milliókat költött arra, hogy ezeket a szeszgyárakat naponta éjjel és nappal különböző inspektorok vizsgálják felül. Egy ilyen inspektori állásért verekedtek Bukarestben és sokszor milliókat adtak egy-egy zsirosabb stallumért. Azt is tudjuk, hogy elindultak koldusszegényen ezek az inspektorok és egyéb sáskák és egy-két év alatt sokszor tízmillió lett a vagyonuk. Ha voltak fekete-szeszgyárak, akkor mindenekelőtt ezeket kellene letartóztatni. Fejétől büzlük a hal. *Legelőször is azt kellene Jilavára bezárni, akitől vették ezek az inspektorok az állásokat. Másodsor az összes hatósági közegeket. Mert ne lett volna ezek valamennyien megvesztegethetők és pénzfelhők, akkor nem jutott volna az ügy idáig.*

Azt várjuk és azt kérjük a felelős és független nyomozó hatóságoktól, ha nem vezeték őket tisztára codreanizmus, hogy a zsidó szeszgyárosok mellé (ha egyáltalán vannak ilyenek) ültesse a vádlottak padjára kivétel nélkül mindazokat, akiknek része volt, vagy lehetett az ügyben. *Ne állítsák be úgy az ügyet, mintha a fekete-szeszgyártás zsidó monopólium lett volna. Ha volt bűnös manipuláció, akkor ez főképpen, sőt talán kizárólag a feketelelkű ellenőrző közegeknek volt a bűne. Ők voltak a felbujtók, ők követelték, hogy az illegális szeszgyártás tovább folyék, mert különben nem építhettek volna drága palotákat, nem mehettek volna külföldi kéjutazásokra, nem dőzsölhettek volna és közben magas állásokat töltöttek volna be.*

Nem szabad és nincs jogunk beleszólni a nyomozás menetébe. Nem vitatjuk, hogy bűnösök-e akiket letartóztattak, vagy nem? Ez a hatóságok dolga. *Mi csak azt kérjük, hogy ha valóban bűnösök és valóban követtek el bűnt, akkor ültessenek mindenkit a vádlottak padjára. Mindenkit. Azokat is, kiktől már tudják, hogy milyen szerepet játszottak e világraszóló*

Mielőtt házában vizvezeték- és bádogosmunkát végeztet, kérjen ajánlatot

GRÜNFELD BÉLA

bádogos, vizvezeték és szerelési vállalatánál
Oradea, Str. Vlahuța (Szent János-ucca) 13
Javitásokat olcsón és szakszerűen végez.

ügyben. Az apró kis „gansterek“-eket lehúzzák a bőrlőn fenekére, a kocsisokat, a málházókat, a gépkezelőket és napszamosokat. De a főbűnösök még Havanna szivarokat szívnak klubbok mélyén és vigancsok koccintanak a nyomozókkal. *Ezeket is vigyék a bőrlőn fenekére — vagy hagyjanak szabadon futni mindenkit, zsidót románt egyaránt. Az elherdált milliókat ugysem tudják visszahozni sohasem.*

Aguda templom és Mizrahi templom

Évek óta létezett a nagy ünnepekkor Nagyváradon egy mizrachista minjan és egy agudista is. Ez évben tekintettel a hitközség rossz anyagi helyzetére, a mizrachisták felajánlották, hogy beszüntetik az imádkozást helyiségeikben, csak azért, hogy ne vonjanak meg egyetlen banit sem a hitközségtől. Egy kikötésük volt azonban. Szüntessék be az összes pótimaházakat, többek között az agudistákét is. A hitközség elnöke ígéretet is tett ezirányban és erre támaszkodva, meghirdették a mizrachisták, hogy mindenki váltsa ki ülőhelyét a hitközségi imaházakban. De nem úgy az Aguda. Kijátszották a hitközséget. Felajánlották ők is, hogy bár a templomuk állandó jellegre imádkozni szeretnének a nagy ünnepekkor, de a jegyeket a hitközség árússa. Mikor már látták, hogy a dolog nyugvópontra jutott, egyszerűen kijátszották a hitközséget és maguk adják el a jegyeket, melyből 10—15.000 lei hasznuk van és ezt most aguda célokra fordítják, elvonván azt attól a hitközségtől, mely a legnagyobb válsággal küzd.

Igazságtalanság ez, önkényeskedés. S bár a nagy ünnepek szent és áhítatos hangulatában nem szabad vitatkozni és kárhözlatni, kénytelenek vagyunk a nyilvánosság előtt a lehető legsúlyosabban megbélyegezni az Aguda vezetőségét, mert bünyösen járnak el a saját hitközségükkel szemben, melynek vezetői között ők is helyet foglalnak. Főképpen azért, mert így néhány agudista vezetőférfiu (nem Kohn Dávid, mert ő őszintén gondolja) potyán ülhesse az agudista templomi székekben nagy ünnepekkor is. Azonban ezt drágán kell megfizetni a hitközség jóhiszemű tagjainak.

Robu, a cuzista vezér elmélete és gyakorlata

Robut, kit a miniszterelnök a bukovinai gazdasági szervezetek vezérfelügyelőjévé nevezett ki, az új méltóságával kapcsolatban, kissé kellemetlen helyzetbe került. Legutóbb, mint hivatalos megbízott, egy bukovinai faluban ékesen szólott arról, hogy a parasztnak haladéktalanul meg kell fizetniük a kölcsöntőkéket és azonkívül a kamatokat is be kell fizetniük. Ez a szónoklat úgy hatott a parasztnak, mintha fütykössel verték volna őket főbe. Mert a

parasztnak még emlékeztek arra, hogy mit ígért Robu a parlamenti választások előtt. Robu nagylelkű volt. A gazdasági élet gordiusi csomóját annak idején úgy oldotta meg, hogy kijelentette a parasztnak, hogy nem kell visszafizetniük sem a kölcsönvett tőkét, sem ennek kamatait. De most, hogy az államrend egyik oszlopa lett a Robu, nem akar hallani cuzista előéletének gazdasági elméletéről. Az egészséges gondolkodású parasztnak is megnyitak ám a szemek és a zsidó vagyont osztogató, de a saját tőkéjüket mentő cuzista honmentőkről tudni sem akarnak többé. Mert a cuzista elmélet és gyakorlat kissé különbözik egymástól. Választások előtti és utáni részre oszlik. *Parasztmentés és zsidóverés: választások előtt és tömegkizsákmányolás, handabandázás: választások után.* Így. Ez az a felszabadító eszme, mely egyedül mentheti meg a világot.

Az érzékeny görögök

Szaloniki. A görög sajtó hiradása szerint a Párisban megtartott tiltakozó gyűlésen, mely a szaloniki-i zsidó vérengzések ellen demonstrált, az egyik szónok beszéde, ki azt állította, hogy Szalonikiben 20 zsidót meggyilkoltak és több százat megsebesítettek, a görög közvélemény előtt nagy megütközést keltett. Rabbi Chaim szaloniki-i főrabbi azonnal intézkedett a Zsidó Távirati Irodánál a valótlanság állítások megcáfolásáról és kijelentette, hogy korántsem volt 20, hanem csak egy halálos áldozata a vérengzéseknek, továbbá pedig nem több száz, hanem csak kevés sebesülés történt. A kormány megígérte, — jelentette ki ezután Rabbi Chaim, — hogy az összes okozott károkat megtéríti és jóváteszi. A görög közvélemény méltán ütközött meg és érezte magát megbántottnak. *Hiszen nem öltek meg csak egy zsidót és azok, akiket megsebesítettek, nem haltak meg.* És most jön egy rága-mazó zsidó és 20 áldozatról „kiabál” Párisban. Micsoda szemtelenség! — kiált fel a megbántott görög. Igen, a görög nép úgy érzi, hogy igazságtalanság történt vele. Igazságtalanul bántották meg. De reméljük, hogy enyhíteni fogja fájdalmukat, az az őszinte részvét, melyet a főrabbi ur szíve mélyéből érez a „durva” támadás miatt.

Reggeli, ebéd és vacsora 4 leibe

kerül, ha azokat a **HALLER-**féle Petrolgázfőzőn készíti el, amely 3 karikás plattal van ellátva. — No. I. II. III

Ára: 320 350 420
Plat külön hozzá 160 lei. — A legökéletesebb gyártmány. — Ingyen bemutatás.

STERN VASKERESKEDŐ

Oradea, Piața Mihai Viteazul 2
Telefon 8-92. Telefon 8-92.

Szövetelárusítás

megkezdődött

VADAS JENŐ cégnél

Bulevard Regele Ferdinand No. 5

Mindenkinek érdeke az eddig még nem létezett olcsó árakról meggyőződni

LEGSZEBBEN FEST

(Royal kávéházzal szemben)
Mézáros-uca 4.

I. V. O.

LEGSZEBBEN TISZTIT

Uri-uca 34.
Telefon 5-83.Az európai nemzeti kisebbségek
VII. konferenciája GenfbenDr Mayer Ebner beszéde
a konferencián

A világsajtót az elmúlt napokban úgy szólván egy közös európai esemény kapcsolta össze: Genfben az európai nemzeti kisebbségek VII-ik konferenciájukat tartották. A kisebbségi kérdéseknek napjainkban talán legproblematisabb idejét éljük. A világháború által okozott határeltolódások kitermelték, sőt talán megduplázták Európa népi kisebbségeit. A gazdasági krízis, amely egyformán érinti a többségi nemzetek fiait is, a kisebbségi népeket aránytalanul keményebben sújtja. A gazdasági problémák mellé felsorakoznak még ezenkívül a kulturális kérdések is, melyek elsősorban képezik a kisebbségi kérdések magvát. A kisebbségek genfi konferenciája ilyen körülmények között érthető nagy érdeklődés mellett ült össze és a világ közvéleményének figyelme is oda irányult a konferencia néhány napjának tartamáig.

Augusztus 29-én délelőtt ült össze a konferencia dr. Josef Wilfan olasz parlamenti képviselő elnökletével. A konferencián 35 nemzeti kisebbség megbízottja vett részt, kik 14 európai államban élnek. A romániai zsidóság képviselőjében dr. Mayer Ebner jelent meg, kit a konferencia alelnöké választott meg. Dr. Josef Wilfan megnyitó beszédében a kisebbségi kérdés általános szempontjaival foglalkozott és megvilágította a világkrízis különös hatásait a kisebbségi érdekekre. Utána a romániai zsidóság képviselőjében dr. Mayer Ebner szólalt fel, ki többek között a következőket mondotta:

Mint a romániai zsidó kisebbségek megbízottja jöttem ide Önök közé, igen

tisztelt konferencia és mint a Zsidó Parlamenti Klub, valamint a Romániai Zsidó Párt meghatalmazottja. A romániai zsidóság nagy többségének üzenetét hozom akkor, midőn kijelentem, hogy a romániai zsidóság nem mint vallási testület, hanem mint nemzeti kisebbség kíván résztvenni ezen a konferencián és nem csak mint vallási testület, hanem elsősorban, mint nemzeti egység fogja kisebbségi kérdéseinek problémáit a konferencia elé hozni. Különös, hogy a zsidóság, mely egyike a legrégebbi népeknek, ideológiai harcokat kell még mindig vívjon népi karakterének elismeréséért úgy kifelé, mint a zsidóságon belül is. A romániai zsidóság tehát erővel, bátorsággal és kitartó lépésekkel, nem csak az egyesek polgári jogaiért, hanem a zsidó kisebbségeknek, mint ethnikai tömegnek kollektív jogaiért is harcol. Jól lehet a világháború után létrejött Nagyrománia zsidósága bizonyos mértékben különböző kulturális felfogással rendelkezik, minthogy ezek mindegyike idegen népi, illetve kulturális körökben éltek, ám lassan közeledünk a harmonikus összhang elérése felé, mely a nemzeti ideál közös célkitűzéseiben fejeződik ki. Majd a romániai általános kisebbségi problémákra vonatkozólag Mayer Ebner a következőket mondja: A zsidó kisebbségek problematikus kérdései Romániában nem oldódhatnak meg anélkül, hogy ethnikai vonatkozásai a vizsgálódás tárgyává ne tétetnének. Kell, hogy a kisebbsé-

gek e konferenciája megtalálja a módját eme nehéz bár, de igen fontos kérdés megoldására és akkor a mi ügyünk jelentős mértékben fog előrehaladni. Mi, nemzeti alapon álló öntudatos zsidói Nagyromániának úgy jöttünk ide, hogy a többi államokban élő sorstestvéreinkkel megtaláljuk a közös együttműködés útját és minden erőnket az eminens igazság és jog szolgálatába állítjuk.

— **Feldúlták Hamburg legrégebbi zsinagógáját.** Hamburgból jelentő tudósítónk: Kedre virradó éjjel a portugál-zsidó zsinagógába ismeretlen tettesek behatoltak, feltörték a frigyszekrényt, szétléttek a Tóra-tekercset és összetörték az arany és ezüst kegyzsereket, de semmit sem vittek el. A Markus-téri zsidótemplom Hamburg legrégebbi zsinagógája, amelynek berendezése és vallásos műtárgyai múkincesek. A vallásghalázókat, akik létrán jutottak be az ablakon keresztül, eddig még eredménytelenül keresi a rendőrség.

Előbb vagy utóbb mindenki
meggyőződik arról, hogy

illatszereket legmegbízhatóbban és legolcsóbban
Gyarmati illatszertárban vásárolhat

MARTIN BUBER:

BAALSEM ROS-HASONI PRÉDIKÁCIÓJA

Delelőn állt az újév első napja és sófárharsogástól zengett a lég. Szerzetesét hangzott a zengés, sőt akadtak tanítványok, akik szinte látni vélték, amint a hangok különös, izzó fénycsóvát vetettek a korábbi nap szürkületébe.

Baalsem házában a tanítványok körülültek az ódon, hosszukás asztalt, mely ma szinte meghazudtolva korát, a szokottnál erősebben állt a lábán. Egyesek kifelé néztek, a fénycsóvák merengve, mások a megfeketedett falakat bámulták, mintha azt várnák, hogy a következő pillanatban szétnyíljanak és kitérülnek előttük a Titkok Birodalmi.

Az asztalbontó áldás véget ért és Baalsem megkezdte újesztendei prédikációját. A tanítványok nem tudtak arcába nézni, de ha be is hunyták a szemüket, minden szó képpé lett előttük, villám az egyik, feneketlen mélység a másik és a harmadik csendes és tiszta volt, mint Isten szeretete a világ iránt. Az ifjak, az aggok behunyt szemmel ültek ott és hallottak és láttak.

És Baalsem beszélt. Finom ércsen-géshez volt hasonló Baalsem hangja és csak áhítatos imádság közben ujjongott fel néha, mint a csalogány csattogása. De újév napján hangja új volt és megváltozott. A sófár élt benne és emberi hanggá lett. A Tekia ébresztő rivalgása zendült és megrendítette a lélek kapuját. S a megszabadult lelket a hullámozó Sevarim ölelte át, mint a vágy reszketése. S az ujjongó Terua felragadta, fel a megváltás felé.

S az ige, melyről Baalsem szólott, az

újesztendő igéje volt: Zendítsd meg nagy sófárod, szabadulásunkra!

„Zendítsd meg nagy sófárod“ így kiáltott az Úrhoz, „midőn beteljesül az esztendő körfutása és minden dolgok lelkei megmerülnek a Homályban, hogy újjászüllessenek.“ Lásd, gyermekeid megkorhadtak a viharok szelétől. Lásd, az izzó pusztaság kiszikkasztotta velejüket. Ime, midőn bezárul az esztendő köre s a forduló éj sötétjének hullámai már elborítanak, zendítsd meg nagy sófárod, ó, Uram, újjászületésünkre.

Kinjaid meggyőzték kezünket, míg gyengék lettek az éleire. Száműzetésed hajította lábainkat, hogy szilárd földön is már reszketők. Te küldted a férget szívünkbe, hogy szétlördjék, mint a veszendő lomb. Küldötted homlokunkra tette kezét, hogy jéggé fagytak gondolataink. Zendítsd meg nagy sófárod, ó, Uram, szabadulásunkra!

Az Ur angyala megragadott az éjjel és kivezetett s én álltam az ürben s retentő súllyal nehezedett vállamra ez éj és az éj alul elborította lábaimat. S az angyal szólt: „Ime, láss!“ és a sötétség oszlott s én fényes ürben lebegtem és szemem megnyilottak. Ime, kör volt két szakadék között, keskeny, kerek párkány. S a kör kerületén belül vörös volt a szakadék, mint egy vértenger s a körön kívül fekete mélység tátongott, mint az éj tengere. S én láttam, ime, egy ember járt a párkányon, mint a vak, lábait tétováztak és gyöngye két keze jobbról és balról a mélységet érte és keble üvegből volt s én láttam szívét, hogy reszket, mint veszendő lomb a szélben és homlokán a jég jele

volt. S az ember csak egyre járta útját a párkányon, nem nézett se jobbra, se balra és már közelgett a kör végéhez, mely egyszerűs mind az eleje. S én kiáltani akartam neki, de a látomás megbénította nyelvemet. És az ember hirtelen föltekintett, nézett jobbra és balra, megtántorodott és a mélységekből ezer kar nyult feléje, hogy megragadják. Ekkor az angyal megérintette ajkamat, nyelvem felszabadult és felkiáltván, így rivaltam az emberre: „Bonts ki szárnyaidat és repülj!“ És ime, az ember kibontá szárnyait, a gyengeség és dermedtség elmúlt tőle azon nyomban, lábai alól eltűnt a párkány, a véres szakadékot elboríták Isten kútforrásai s a sötét mélységet betöltte Isten világossága, egyenest előtte pedig kitérult az Ur városa.

Lássátok, körforgás az év. Keskeny, kerek párkányon járunk két szakadék között és nem látjuk a szakadékokat. De ha a párkány végére értünk, mely egyszerűs mind az eleje, félelem és rettegés tör ránk, mint az Ur viharja, az Ur villáma csattan át a mélységeken és megvilágítja azokat, mi meglátjuk őket és megtántorodunk. De felbúg a sófár, megfogja lelkünket és elragadja és minden sófárzengés sok-sok lelket visz szárnyain. S a sófárhangok felcsaponganak az égig. Hallják az egek, félelem és rettegés szállja meg őket, mint az Ur viharja és a Világsófár megharsan. S a Világsófár szárnyain hordja a lelket, mely a mi lelkünkől született s mely a Messiás lelke. És ő felcsapong a Titkok Birodalmáig, szárnyával megüti a kaput, a kapu kitérül és ime, nincs többé kapu, nincs többé fal, hanem ott fekszik az Ur városa.

Az orthodox központi iroda végrehajtó-bizottságának ülése Nagybányán

Az a súlyos csapás, mely az erdélyi orthodoxiát Ullmann Salamon z. c. l. beszercei főrabbi elhalálozásával érte, az erdélyi orthodox központi irodát is új helyzet elé állította. A változott körülmények folytán a központi iroda adminisztrációja folyó hó 2-ára összehívta a végrehajtó-bizottságot egy Nagybányán tartandó gyűlésre.

A gyűlésen, mint egyházi delegátusok, a következők jelentek meg: a nagyváradai, nagykárolyi, láposi, tordai, tg-muresi, halmi-i, dési, szászrégeni, nagybányai, szigeti, felsővisói és monostort főrabbi. Mint világi delegátusok: Mittelmann Jakab (Oradea), Freund Chajim (Satmar), Ordenlich Ferenc (Dés), Hirsch Jakab (Baia-Mare), Jozepovits N. (Sziget), Rosenberg Mózes (Bethlen), Czitrom Benjamin (Medias), Seidenfrau József, Ullmann Ábrahám, Danzinger R. (Valea lui Mihai) és Sau (Beszerce).

Krausz Mór nagybányai főrabbi, a vendéglátó hitközség képviselőjében üdvözlő a megjelent rabbikat és világi delegátusokat és a gyűlés levezetésére a rabbi-kar illusztris ősi doyenjét, Teitelbaum M. Dávid, tárgyalási rabbit kéri fel. A láposi főrabbi bevezető szavaiban vázolja a központi iroda súlyos válságát, melyet a pénzügyi körülmények okoztak. Tetézte ezt az a súlyos pótolhatatlan veszteség, mely az irodát, kiváló vezetőjének elvesztésével érte. Szükségessé vált, hogy az iroda anyagi helyzetének szanálása oly kezekbe tévessék le, mely biztosítja jövőbeni fenmaradási és fejlődési lehetőségét. Elő

Hackmayer

uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

terjesztést tesz konkrét formában a szanálás keresztülvételére és felveti a további vezetésre vonatkozó személyi kérdést is.

Hosszas vita után a központi iroda végrehajtó-bizottsága úgy határoz, hogy ideiglenesen a vezető állást nem tölti be, mivel e tekintetben a szervezeti szabály intézkedést nem tartalmaz, és így a végrehajtó tanács mint központi iroda jelenlegi legfelsőbb szerve kell, hogy választásokig az irányítást végezze. Kiküld a végrehajtó-bizottság egy 7 tagú intézőséget, mely a szervezetet tovább fogja vezetni és irányítani. Az intézőbizottság egyik legfontosabb feladata az országos kongresszus előkészítése, mely az eddigi diszpozíciók szerint 3 hónapon belül össze kell ülnön.

A hetes bizottság tagjai: Fuchs Benjamin nagyváradai, Teitelbaum Joel nagykárolyi, Klein Jakab halmi főrabbi; továbbá Mittelmann Jakab, Freund Chajim, Ordenlich Ferenc és Rosenberg Mózes világi delegátusok.

A központi tanács elvben a következő javaslatoknak előterjesztését határozta el az összehívandó kongresszus elé:

1. A központi iroda egy, a központi-ban, lehetőleg a fő-vonalon fekvő nagyobb zsidó centrumban való elhelyezését.

2. Világi elnök megválasztását a tanács rabbi tagjai is szívesen veszik és támogatják.

3. A Központi iroda szervezetének elnöke a jövőben nem élethossziglan, ha-

nem csak 6 éves ciklusra választandó. A kongresszusnak joga van azonban ezt a választást élethossziglanra megváltoztatni és ily értelemben kiegészítheti a szervezeti szabályzatot.

Még számos igen fontos elvi kérdés, mely a múltban sok félreértésre adott okot, került a nagybányai gyűlés napirendjére. Ezeket a problémákat a gyűlés a legbékésebb és legmegértőbb szellemben tárgyalta le, úgy, hogy sok oly probléma, mely a jövőben hivatva van az orthodox zsidóság jövőjét békésen és kölcsönös megértéssel biztosítani — eme biztató első lépés után — a legjobb úton halad.

Megvan tehát végre a lehetőség, hogy a sok, oly régóta vajudó és az erdélyi orthodoxia egységét veszélyeztető problémák a legbékésebb egyetértésben intézessenek. Össze kell tehát fognia az erdélyi orthodox zsidóság minden felelős vezetőjének, hogy a megkezdett munka minél eredményesebb legyen. Bünt követnének el mindazok, kik netalán felelőtlenül a kiküldött intézőbizottság komoly és nemes munkáját lehetetlenné tenni igyekeznek.

Kívánjuk, hogy az új hozza meg az igazi békét és harmóniát az erdélyi orthodoxiánknak, mely munkából bizonyára igazi áldás fog fakadni.

Milliók egy miatt: rabszolga sóhaj.
Milliót száz lejért: zsidó sorsjegy-óhaj.

„Carmen,, iskolacipők

fiúk és leányok
részére kizárólag

REICHARD

cipőáruházában
kaphatók

Zendítsd meg nagy sófárodal, ó, Uram, a Lélek születésére!

Baalsem hangja olyan volt, mint a sófár, mignem elhallgatott. Akkor fölkel és kamrájába menvén, bezárkózik. És egyszersmind fölkeltek a tanítványok és elmentek. Mint az alvajárók rótták az uccákat, vaktában, mélézva. Volt a városon kívül egy kis házuk, ahol gyakran összegyűltek, hogy az örökkévaló dolgokon megrengjenek. Most is ide tartottak és a Hang szárnya lebegett felettük.

Élt azonban Baalsem házában akkor tájt egy fiucska, Joszeif nevezetű, de mindenki csak Joszele néven nevezte őt. Midőn mestere kamrájába vonult, társai pedig a város szélén lévő házukba mentek, ő egyedül maradt a hosszú asztalnál, mert fiatal volt még ahhoz, hogy a többieket elmelkedésük helyére kövesse. Amint ott ült a megfeketedett falak között, vállain érezte a Hang szárnyait. S midőn késő délután az első rőtbarna árnyékok reszkettek a fehér asztalterítőn, Joszele arcát tenyerébe rejtette, mert félt a Hang szárnyaitól, melyeket vállán érzett. Összeszorított ujjával eltakarta a szemét, úgyhogy csak sötétséget látott, de a sötétségben fény sugar villant fel s dalolni kezdett, mint a Hang, amelytől félt. És Joszelet hirtelen hatalmas érzés árasztotta el, mint a sokáig visszafojtott könnyek kilövése: Most, most jön a Messiás. És a szoba kitárult, eltűntek a falak, előtte fényesség volt, mely mindent betöltött, mint egy éjszakai nap ragyogása. És Joszele a fény felé szaladt. De elébe méredt az ajtó, mint egy bántó, ébresztő fájdalom. S e pillanatban a gyer-

mek szeme megnyilt; keskeny párkányon állott, két szakadék között, előtte elcsatant az Ur villáma és ő elrémült és megtántorodott. De akkor, mintha kerubok ragadták volna meg, felbúgott a Hang, a Fényesség szívébe csapott és fellobogott. És Joszele kinyitotta az ajtót és kiszaladt, keresztülfutott a város utcáin, lélekszakadva rohant, mignem a tanítványok házához érkezett. Itt megállt és torkát megnyitván, így kiáltott: „A Messiás!” De körül csend volt, csak az ő szava zengett és elhangzott és élt és olyan volt, mint a Hang, melynek szárnyait a vállán érezte. Szemét nézésre erőltette és igyekezett, hogy lásson. Im, társai a ház küszöbe előtt nagy széles félkörben ültek és ajkuk néma volt és pillantásuk a távolba merengett és nem mozdult senki sem. És Joszele hallotta hangjának kiáltását: „Most, most jön a Messiás!” és hallotta, amint hangja elhal a némaságban. Ime, a gyermek lelke fölrebent a Hang szárnyán, odaszállt egy tanítványhoz, keblére simult és Joszele így szólott: „Nachum, emlékszel-e még arra, midőn szombattól szombatig bójtöltél és a Messiást hívtad? Emlékszel-e még, mikor én az utolsó napon hozzád jöttem és te a földön feküdtél és homlokoddal a küszöböt verted, akkor együtt, hogy sirtunk és imádkoztunk? Ime, jön a Messiás!” De amaz hallgatott. És a lélek elfordult, a másikhoz szállt, átölelte a nyakát és Joszele így szólott: „Elimelek, láttalak egyszer, amint a tűz felé hajoltál, hogy a láng fűrjeidet perzselte és ajkad suttogott: Messiás. Láttalak egyszer, amint fölemeltem kezedet és karodat az égre tártad és ajkad sutto-

gott: Messiás. Elimelek, ő közeleg!” De amaz hallgatott. És ismét elfordult a lélek, a harmadikhoz szállott, megsimogatta a kezét és Joszele így szólott: „Jehuda, hallottalak, amidőn a vizeket bővölted és sötét varázsszókat suttogtál a síró szelekbe. A búbáj elfolyt a folyóvizekkel és a varázsszókat elhordták a szelek. De most, Jehuda, figyelj, most jön Ő: hallod, amint közeleg? Jehuda, jer, menjünk elébe.” De amaz hallgatott. És Joszele társaira nézett és rájuk tekintett az ő lelke és látta, hogy azok nem hallják az ő beszédét és látta, hogy hallgatják a távoli lépteket. Ott ültek hosszú, félkörű sorban és figyelték a távoli lépteket és a messzeségbe néztek. Ekkor Joszele egyedül érezte magát és a Magányosság a nyakára tette kemény, hideg kezét és ama kéz karmai a húsába vágtak s a nyakára nehezült a kéz, mint egy hatalmas, eleven, marcangoló pecsét. És Joszele látta, amint szívéből kiszállt a Fényesség és ellobbant a szeme előtt. És Joszele érezte, amint vállán a szárnyak összezugsorodnak és lehullnak. És Joszele szólni akart, de torkából nem jött hang. És Joszele távozni akart, de lábai megnehezedtek. És Joszele leült a többiek közé és hallgatta a távoli lépteket.

Igy ültek estig, míg feltűntek a csillagok. És ekkor elhagyta őket a lélek és visszatérték a városba. És Joszele kamrácskájában állott, hasonlóan a vakhoz, lába tétovázott és gyöngye két keze jobbról és balról a mélységbe függött és reszkedett a szíve, mint veszendő lomb és homlokán a jég jele volt.

A szovjet zsidó kolonizálásának kudarca

Moszkva: A zsidó-kommunisták hivatalos lapja az „Emesz“ nyilvános statisztikát közöli a kalinidorfai kerület zsidó kolonizálási munkálatainak hanyatlásáról. A hivatalos lap szerint valóságos tömegmenekülés és visszavándorlás észlelhető a zsidó kolonisták részéről, ugyannyira, hogy ebben az esztendőben a kolonisták száma 15.418-ról 11.465-re esett vissza. Azon kolonisták, kik a tavasszal jöttek a telepekre, tulnyomó részben visszavándoroltak előző lakóhelyeikre. Az Emesz természetesen kutatja ezen tömegnyilvánulás okait és arra a megállapításra jut, hogy a zsidó kolonizátoroknak nem folyósították azokat a termelési eszközöket, amelyeket településük alkalmával ígértek nekik. Így minden család számára egy tehén lett megszavazva, amit még a mai napig sem kapott meg egyetlen telepes sem. Az „Emesz“ erélyesen kikel a kommunista szövetségi vezetőség ellen és őket okolja a mezőgazdasági munkálatok sikertelenségéért. A lap szerint a kolonizálásoknak csak akkor lesznek tartós eredményei, ha 1. a hivatalnokok brutalitásai a telepesekkel szemben megszűnik, 2. ha a kolonisták életstandardját kellően biztosítják, 3. ha a kolonisták ilyen feltételek mellett felelősséggel fognak tartozni munkájukért. A lap követeli, hogy az új telepeseknek minden lehető termelő és segédeszközt bocsássanak rendelkezésükre, hogy a termelés akadály nélkül folyhasson.

Pusztul az orosz kereskedő-osztály is

London: Eliás Tobenkin, ki a zsidó Távirati Iroda képviselőjében 10 hónapig időzött Oroszországban, most visszaérkezése alkalmával a következőképpen nyilatkozott a szovjetben élő zsidóság helyzetéről: Az utóbbi hónapokban vezette be a szovjet-kormány a termelésbe az ugynevezett Nep rendszert, hogy a termelési tempót növelje. Az akció eddig minden eredményt nélkülöz. Ezer zsidó kiskereskedőt, akik pedig foglalkozásukat legális keretek között üzték, deklaszálnak minősítették és megvonták tőlük az árusítási engedélyeket. További 1000 kereskedőt olyan súlyos adóterhekkel sújtottak, hogy azt nem voltak képesek megfizetni és ezért mind az ezret tömeges börtönbüntetéssel sújtották.

A zsidó tömegek között ezen intézkedések olyan elkéseredést váltottak ki, hogy számosan hagyják ott önként a kereskedői foglalkozást, mert nem akarják magukat kitenni hasonló eljárásoknak és inkább nélkülöznek, mintsem az adóterhek elviselhetlensége folytán börtönbe kerüljenek.

Folyik a vallásellenes propaganda

Moszkva: A szovjet Unio népszövetségi bizottság az összes kerületek pártjaihoz átiratot intézett, hogy kellően felülvizsgálják az atheista propaganda intenzitását. Az átirat rámutat a vallásellenes mozgalom rendkívüli politikai jelentőségére. Odessai jelentések szerint az ottani tanács máris folyamatba tette a zsidó ünnepek elleni kampányt és kerületeibe küldött atheista agitátorokat küldött ki, kik elárasztják az egész kerületet zsidó nyelvű vallásellenes plakátokkal.

„Az istentagadók szövetsége“ felhívta a zsidó-kommunisták moszkvai központjának szakosztályát, hogy tagjaiból egy bizonyos számú intelligens ifju kommunistát

utaljanak be a moszkvai egyetemre, vallásellenes agitátorrá való kiképzés céljából. A szovjetkormány a tanulmányi idő alatt gondoskodik az agitátor-jelöltek teljes munka-járuléka kifizetéséről.

Az „Apikojresz“-ek tizparancsolata

Moszkvából érkezett jelentések szerint az atheisták szövetsége a zsidó nagyünnep előtt erős akcióba lépett. A zsidó munkások között „tizparancsolatot“ osztanak szét. A vallásellenes liga „tizparancsolata“ így szól:

1. Minden gyárban és minden szövetségi üzemben, kollektiv farmon, iskolában és klubban előadások tartandók e témáról: „Ötéves tervezettség és vallás.“ „Antiszemitizmus és religió.“ „A kollektiv gazdálkodás és felekezeti.“ „A zsidó vallási ünnepnapok osztályjellege“ és végül „Modern zsidóság és nemzeti gyűlölet.“

2. Ros Hasana és Jom Kippur napján vallásellenes filmeket és vallásellenes szindarabokat kell bemutatni.

3. A nagyünnep helyett zsidó nemzeti munkánapokat kell proklamálni és mindenkit fel kell szólítani, hogy az ország érdekében e napokon éppúgy dolgozzanak, mint a hét bármely más napján.

4. Különös vallásellenes kiállítások rendezendők.

5. A rádiót a vallásellenes propaganda szolgálatába kell állítani.

5. A zsidó ünnepek alkalmával a fiataloknak és a zsidó asszonyoknak külön felvilágosító gyűléseken kell megmagyarázni a szovjetek jelentőségét a haladás szempontjából.

7. E napokon hiveket kell toborozni a vallásellenesek szövetsége számára.

8. Be kell indítani egy gyűjtést egy hadihajó építésére. A hajó neve „Militáns Apikojresz“ legyen.

9. E napon a vallásellenes propagandát fokozni kell. Röpcédulákat nagy számban kell terjeszteni a gyárakban és a kolóniákban.

10. A vallásellenesek szövetségének zsidó tagjai e napokon menjenek ki a falvakba és ösztökéljék a parasztokat a termelésnek akadálytalan beszolgáltatására.

A „Tizparancsolat“ ellenére a zsidók

nem nagy kedvet mutatnak a nagy ünnepekben való munkára. Ehelyett imaházakat rendeznek be, minthogy a legtöbb helyen a templomaikat a szovjet lefoglalta a kultúrházak céljaira.

Az „Emesz“, a „Stern“ és az „Ok-tiabr“ zsidó kommunista napilapok a vallásellenes mozgalom sikertelenségéről számolnak be. Számos adatot közöl a három lap a zsidó lakosság vallásosságáról és ezzel kapcsolatosan erélyes rendszabályokat és fokozott propaganda és agitáció életbeléptetését követelik a „Klerikális tömegek“ ellen.

Egy antiszemita tanár kémkedéssei vádolta zsidó kollégáit

A prágai tábla most kezdte meg annak a pernek tárgyalását, amelyet a német gimnázium két zsidó tanára tett folyamatba dr Wunder gimnáziumi tanár ellen, ki kollégáit szovjetkémkedéssel gyanúsította meg. Mint utóbb, a nyomozás során kiderült, dr Wunder antiszemita gyűlölködésből tette feljelentését kollégái ellen. A „zsidó tanár, a dr Tanzer“ — írja feljelentésében — katonai tervekkel foglalkozott, míg barátja, a „zsidó Weisz tanár“ volt a feje a kémkedésnek. A nyomozás természetesen teljesen rehabilitálta a gyanúsított középiskolai tanárokat és tisztázta annak a pontos okát is, hogy dr Wunder miért vetemedett tanártársai feljelentésére. Dr Tanzer ugyanis a középiskolai igazgatói állásra volt jelölve és antiszemita kollégája úgy hitte, hogy amennyiben őt lehetetlenné teszi rágalmaival, őt fogják megtenni igazgatónak. A tárgyalás során dr Wunder tagadta, hogy a feljelentést ő tette volna meg és orvosi okmányokkal igazolta, hogy abban az időben, mikor a feljelentést folyamatba tették, ő orvosainak kezelése alatt állott és nem volt képes gyengesége miatt az írásra. A törvényszék elrendelte az írászakértők delegálását és most ettől a véleményezéstől függ, hogy elítéli-e dr Wunder, vagy megmenekül az igazságszolgáltatás kezeitől.

GROSZ DÁVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareș 35/37
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges tonatok
és nyersanyagok raktára 50-17

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházgyesületek belügy miniszteri engedély alapján megrendezik a **második zsidó kórházszorsjátékot!**

E szorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresre.
Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben

Főnyeremény
1,000.000 Lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben. **Egy sorsjegy ára 100. — lej.** Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban stb.

Vegyen Zsidó Kórházszorsjegyet!

Levélbeli megrendeléseket elfogad: **Az Erdélyi Zsidó Kórházgyesületek Központi Szorsjátékintézősége** CLUJ, Piața Unirii No. 20.

SPITZER IZRAEL & Co

ORADEA :: SATU-MARE

Alapítva 1898. évben.

MATRAC és ROLETTA GRÁDLI, BUTOR-SZÖVET, HENCSETERITŐ, SZŐNYEG ÁRUHÁZA

Dus választék!

Olcsó árak!

Folytatódik az öngyilkossági járvány Lengyelországban

Varsó. A mindjebban kimélyülő gazdasági depresszió hatása a lengyelországi zsidó körökben katasztrofális méreteket ölt. Ujabbán ismét számosan ki értek meg öngyilkosságot, melyek többnyire halálosak voltak. Lapunk múlt számában már közöltük az öngyilkossági járvány megrendítő körülményeit és itt is közöljük néhány szomorú és tragikus áldozat tetteinek körülményeit.

Benjamin Lewin 18 éves fiatal ember, ki már hosszabb idő óta munkanélküli volt, viágitó gázzal megmérgezte magát. Súlyos szenvedések között kiszendvedett. — Egy épület kapualjában holtan találtak egy 26 éves fiatal embert, ki ciánkálival megmérgezte magát. Az elhunyt zsebeiben levelet találtak, melyben tettének okát abban adja, hogy nem bírta többé elviselni az anyagi összeomlásának terhét és két gyermekes családjának eltartását. Mellesleg megjegyzi még, hogy tettének elkövetésekor már három napja semmit sem evett. — Özvegy Padgerf Debohra kétségbeejtő anyagi körülményére való tekintettel, 38 éves korában lakásának harmadik emeletéről kiugrott és súlyos zuzódásokat szenvedett. Eszméletlen állapotban szállították be kórházba, hol néhány óra múlva meghalt. — Jakob Löwenstein trikógyáros fiatal felesége lakásuk fürdőszobájában kieresztette a gázcsapot és mire tettét észrevették, szörnyethalt. Hátrahagyott levelében öngyilkosságának okát azzal magyarázza, hogy nem bírta többé látni férjének azt az emberfeletti küzdelmeit az anyagiakért, melyet a legnagyobb erőfeszítések mellett a gazdasági életben fenntartásukért megtett. — Tovább, tovább és még mindig ontja a táviró magából a halálhozó jelentéseket és kétségbeesve várjuk, mikor lesz vége. Minden perc, minden óra új áldozatokat szed a világkébe 13-ik esztendejében.

Középkori adórendelkezéseket kényszerítik a németországi zsidóságra

Kassel. Hihetetlen ítéletet hozott a kasseli bíróság az ottani zsidó hitközség ellen, mely az egész jogász társadalmat foglalkoztatja különös jogi elfogultsága miatt. A kasseli zsidó hitközség ugyanis még a középkori időkben kötelezve volt, hogy az ottani plébániának minden évben egy ezüst kanalat szolgáltasson be adó fejében. Már a XIX. században többször megkísérelte a hitközség, hogy ezen jogi abszurditást bírói úton megszüntettesse, de a bíróság mindannyiszor megítélte a különös adót. Csak az 1814-es francia megszállás alatt sikerült elérnie a hitközségnek az ezüstkanál-adó beszüntetését.

Röviddel ezelőtt azonban a plébániának sikerült a szomszédos két zsidó hitközséggel is bírói úton elismertetni a különös adófizetést. A kasseli hitközség erre felfolyamodással élt, hogy keresztül vigye eme középkori adócsökevény fizettségének megszüntetését. A helyi törvényszék azonban elutasította a keresetet és indokolásában kijelentette, hogy nem látja bizonyítottnak, miszerint a kanál-adó templomi cimen lesz a plébánia számára beszolgáltatva, sokkal inkább az a meggyőződése, hogy itt egy privát-kölcsön visszafizetéséről van szó és mely ilyen formában természetesen

Nagyváradai zsidó fiuinternátus

Oradea, Strada Delavrancea (Rítoók Zsigmond) ucca 17

Felvesz zsidó liceumi, gimnáziumi, kereskedelmi és elemi iskolai tanulókat. Elsőrendő kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 paedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben fevilágosítással szolgál és csak komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus igazgatója Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár

kötelező erővel bír a mai kasseli hitközségre is.

Jogász körökben természetesen nagy megütközést keltett a minden jogi formát nélkülöző ítélet, mert amennyiben ilyen privát követelésről lenne is szó, a kölcsön törlesztése nem tarthat hosszú évszázadokig és meg kell legyen pontosan határozva a kölcsön fix összege. A német zsidóság körében a jogilag és emberileg egyaránt érthetetlen ítélet általános megütközést keltett. Mindenesetre a kasseli zsidóságnak egyelőre még mindig fizetni kell az ezüstkanalat a plébániának és mi csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy mit csinál a plébánia a sok száz ezüst kanállal, melyek évszázadok alatt a kincstárába összegyűltek, hogy olyan erősen és tartósan ragaszkodik a kanalak szaporodásához.

A Chszam Szofer és Orech Chaim a görög eszrog ellen és a palesztinai eszrog mellett

Ismeretes azon mozgalom, mely ezuttal az ortodoxiából indult ki s melynek célja egyszersmindenkorra száműzni a görög eszrogot és meghonosítani a szentföldi termékeket.

A mozgalom nem új és már évtizedekkel ezelőtt is volt ilyen mozgalom.

A híres Cheszám Szófer ezt illetőleg a következőket mondotta:

„Mint ismeretes, az eszrogfákat oltásokkal javítják és a beoltott fák sokkal szebb eszroggyümölcsöt termelnek, csak hogy az oltás következtében ezen eszrogok már nem felelnek meg a rituálé szempontjából. Annak megállapítására, hogy nem oltott fának az eszrogja van kezünkben, az eszrog külső s belső jelei nem mérvadóak.“

Igy nyilatkozik az „Orech Cháim“ is 206. responzumában és csak az esetben lehet megnyugvásunk, ha megvagyunk győződve, hogy a fák nem lettek beoltva. Az eszrogot termelő görögöknél nincs módunkban meggyőződést szerezni e tekintetben, egyrészt, mert kevés zsidó lakik az eszrogot termelő görög szigeteken, másrészt nem is mernek az ottani zsidók véleményt nyilvánítani, mert halálos félelem nyomása alatt élnek.

A görög eszrogot a Chszam Szofer döntvénye alapján tehát nem szabad használni.

Az „Orech Cháim 648. fej 29. szakaszában a következőket írja:

— A mondottak után csak olyan eszrog használata van megengedve, amely termelést megbízható zsidók igazolják, hogy a fák kezdettől fogva nem lettek beoltva, mint a Szentföldi eszrogjai, amelyek tekintetében a lehetőség adva van, hogy ugy tudásban, mint vallásfélelemben Izraelnek

nagyjai gondoskodnak kellő felügyeletről, hogy ezen micvót sértetlenül teljesíthessék a zsidók. *De a görög eszrogok még hecser mellett sem használhatók, mert halálos félelem nyomása alatt nem mernek az ottani zsidók a görögökre kedvezőtlen jelentést tenni.* Tehát felkérek minden zsidót, kinek szívét áthatja az Istenfélelem, csak a Szentföld termelte eszrogot használjon, mert hogyne fogjon el bennünket a szegény és megbántás érzése, hogy egy micvónál, amelyet teljesíthetünk a Szentföld termékével, megvetjük a Szentföldet. Jaj az ilyen szegényért, jaj az ilyen megvetésért! Az ehhez hasonlóra panaszkodik Dávid király 106. zsoltárban: „Vajimászu beerec chemdo“ és megvetették a gyönyörűség országát.

Hithü zsidó tehát nem használhat görög eszrogot, hanem kötelessége erec jisráeli eszrogot vásárolni. Mert csak erre szabad áldást mondani, csak erec jisraeli eszroggal lehet eleget tenni a Tóra parancsolatának.

Értesítés!

Női divatszalonomat Mészáros-u. 2. szám alól Piafa Unirii (Szent László-tér) 12. szám alá **helyeztem át.**

Legujabb modell-rajzaim megérkeztek és a legjutányosabb árakon állok a n. é. közönség rendelkezésére.

További szives pártfogást kér

Deutsch Nándor

Női divatszalon

Őszi takarításra

festék-, lack- és kefeárut előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezhető be

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca 10) Telefon 378 Telefon 378

A legszebb zománcfényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4 Szent János ucca

ארטה כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. SZ.

Utazóknak

10%

engedmény.

25-22

Legolcsóbban vásárolhat az ünnepekre
KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut
HOLLÓS-nál Oradea,
Bulev. Regele Ferdinand 3.

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

לשנה טובה תכתיבו

Péntek, Elul 29, szeptember 11. ע"ב ר"ה זכור בר"ה

Szombat, Tischri 1, szeptember 12-én
א' דראש השנה (Rosch-Hasono 1 n.)

Vasárnap, Tischri 2, szeptember 13-án
ב' דראש השנה (Rosch-Hasono 2 n.)

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.50

gyertyagyújtás 5.55

Istentisztelet kezdete 6.00

Szombat befejezése 6.55

Hétfőn, Tischri 3, szeptember 14-én
צ"ה גדלי (Gedalia-bőjt)

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk“-nek! A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztaltól sem szabad hiányoznia!

— **Zsidó népkongresszus a cionista kongresszus helyett?** Rigából jelentik: Rendkívül érdekes és jelentős kísérleti javaslatot nyújtott be a cionista szervezet executívájához M. Kreinin, a rigai zsidó nemzeti mozgalom ismert nevű vezetője, ki a palesztinai építő munka problémáinak megoldására egy közérdeklődésre méltó plasztikus módot ajánl. A súlyos gazdasági válság, mely ezidőszert Palesztinában is érezteti hatását és amely rendkívül súlyos károkat okoz a cionisták építómunkájának és fejlődésének, csak oly módon likvidálhatók — fejtegeti M. Kreinin — ha összefogjuk az összes zsidó erőket és egy egységes tábor keretén belül ügyeink megvalósítását a kibontakozás útjára. Mindenütt Palesztina Társaságok alakítandók, ha kezdetben csekély taggal is, melyek később realizálni fogják a cionista ideált. M. Kreinin reméli, hogy a palesztinai munkának ilyen kiszélesítésével óriási eredményeket lehet elérni tömegmozgalmi szempontból és számításai szerint már első évben félmillió étszámmal kell emelkedjen a tagok száma. Az építési munkálatok finanszírozásai ily módon új vérkeringéshez jutnak és minden remény meg van arra, hogy a fejlődés tempójával a problémák meg is szűnnek. Ezzel párhuzamosan természetesen szükséges, hogy a világkongresszusok is kiszélesedjenek és a zsidó népkongresszusai legyenek ezután ezek a történelmi jelentőségű összejövetelek. Az éppen annyira érdekes, mint fontos javaslat sorsát élénk érdeklődés kíséri.

— **Hebroni zsidók zsidó rendőrséget követelnek.** Jeruzsálemből jelentik: A hebroni zsidók, kik visszatértek régi otthonaikba, kérelemmel fordultak a kormányzathoz, hogy zsidó rendőrséget küldjenek Hebronba, de legalább is 2 zsidó rendőrt osszanak be, mert csak így hajthatják le nyugodtan a fejüket.

Tanuljon Ön is a maskarán!

Csak képesített szakembernél dolgoztasson, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGH

ruhafestő és vegytisztító

— **A huszti rabbit meghívták Jeruzsálembé.** Mint értesülünk, a jeruzsálemi askenáz hitközség meghívta Duschinszky huszti főrabbit, hogy az elfáradt Sonnenfeld Chaim főrabbi mellett elfoglalja a tekintélyes jeruzsálemi askenáz hitközség rabbiszekét. A meghívás Sonnenfeld rabbi ösztökélésére történt, aki kifejezetten Duschinszky rabbit szeretné utódjává látni. Az ősz rabbi, kinek vállaira 80 éves küzdelem terhe nehezül, úgy érzi, hogy még életében köteles gondoskodni méltó utódról és keresve a neves rabbik között, Duschinszky, huszti rabbira esett a választása, kinek nagy talmudi tudása a határon túl is nagy hírnévnek örvend. Ebben az ügyben egy jeruzsálemi küldött sz. elmúlt napokban meglátogatta Duschinszky főrabbit és hosszabb tanácskozást folytatott vele a rabbiszek átvétele ügyében. Duschinszky rabbi még nem döntött, de nem kétséges, hogy elfogadja a meghívást, mert jeruzsálemi rabbinak lenni nemcsak anyagi előnyökkel jár, de külön nagy „szhije“, azaz szerencse is, akinek ez a nagy kegy megadatik.

— **Nagy orthodox győzelem...** Egy bratiszlavai zsidó lap beszámol arról a nagy győzelemről, mely a szlovenszkoí orthodoxiát érte az által, hogy Wéber pöstyéni főrabbi, a szlovenszkoí orthodox iroda elnökének nagytehetségű fia első díjat nyert egy ping-pongversenyen. A verseny ugyan nem orthodox rituálé szerint folyt le, de miután kásorolták a ping-pongasztalt és a versenyen résztvevő sikszliket, az iroda bechsert adott ki s megengedte, hogy az orthodoxia is résztvegyen a versenyen. Beavatott helyről értesülünk, hogy a hivatalos orthodoxia a győzők tiszteletére nagy bankettet, azaz szijjumot rendez, hogy ezzel is emlékeztetessé tegye az ortodoxia első igazi és történelmi nevezetességű győzelmét.

— **Varsó városának egyetlen zsidó tisztviselőjét menesztették.** Varsóból jelentik: Varsóban az egyetlen zsidó hivatalnokot, Maurice Rotmillt, ki évek hosszú során át vezette a város jóléti hivatalát, menesztették és fegyelmi vizsgálatot indítottak ellene. Rotmillt hibáztatják, hogy hivatali osztályán egy zsidó kiséítő tisztviselőt, névleg Baruch Lipschitz foglalkoztatott anélkül, hogy az állás rendszeresítve lett volna és annak némi fizetést juttatott a segélypénzekből. A zsidó újságok rámutatnak, hogy a segéd-tisztviselő fontos és nélkülözhetetlen munkát végzett. A segéd-tisztviselőnek ilymódon való alkalmaztatása és fizetése más városokban is rendszeresítve van. A lapok egyidejűleg erőlyesen tiltakoznak Rotmillnak elbocsátása ellen, ki a városvezetőség már évek óta el akar küldeni, mivel utjában van és az eljárást „hallatlan antiszemita skandallumnak“ minősítik.

— **Egy szabót nemessé avattak Angliában.** Mint minden évben, úgy az idén is az angol király születésnapja alkalmával különböző személyiségeket magas

kitüntetésekkel ajándékozott meg az angol kormány. Többek között Montagne Burton, ki Leeds városában jelentős szerepet játszik a cionista munkásmozgalomban, a kitüntetettek között van. A hivatalos véteményezés a következőképen hangzik: „Azon nagylelkű adományozásaiért, melyet a leedsi és Anglia más városaiban levő egyetemek számára tett, valamint a nemzeti iparosítás terén kifejtett nyilvános szolgálataiért lovaggá emeljük őt“. Montagne Burton azon kevesek közé tartozik, akik magasra ivelő pályafutásukat igen alacsonyan kezdték. Keletről vándorolt még fiatal korában Angliába, hol még Motel Rubinssteinnak hívták. Abban a keleti városkában, hol született, talmud tanulmányokat végzett Rubinstein és csak Londonban határozta el magát, hogy kitanulja a szabómesterséget. Ettől az időponttól következett aztán merész ívben Montagne Burton (amint most hívják) pályafutása, úgy, hogy ma már hatalmas textilgyárai és egész Anglia területén több mint 400 fióküzete van. Montagne Burton többször volt a cionista világkongresszusokon delegátusi minőségben kiküldve.

— **Asztma és szivbetegség, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés esetében a természetes „Ferenc József“ keserűvíz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza.** Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a **Ferenc József** víz használata folytán lényegesen enyhültek. A „Ferenc József“ keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

ÉRTESÍTÉS Kalapszalonomat Szent János-ucca 4-ik szám alól Szilágyi Dezső-ucca, Bazárépületbe (Japort-cukrászda melletti) helyeztem át. — Állandóan új kalapmodeljeimmel állok a t. hölgyközönség rendelkezésére a legjutányosabb árak mellett. Továbbra is szíves partfogást kér: **Regin Kalapszalom (Goldstein Regin)** Oradea, Szilágyi Dezső-ucca (Bazár-épület)

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a **GROSZ étterem** **ORADEA** **TIMIȘOARA-TEMESVÁR** **ORADEA** Lloyd-sor 11. Zöldfa ucca 7. **MENÜ RENDSZER:** 40 lei 4 fogásos menü, 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! - Esküvőket, banketteket vállal. - Kifogástalan kiszolgálás! - Utazó uraknak kedvezmény!

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak **Schulhof Emilné** „Orient“ Szövőművészeti Iskola Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltelek.

Harisnyát, kötöttárut olcsó gyári árakban „Hófehérke“ Harisnyaházban KEZTYŰ, női és férfi fehérnemű, baba-kelengyét, ridiküll, csipke, szalag és mindenféle rövidárut **ORADEA, SAS-PALOTA PIATA UNIRII.** Cégünk a „BIZALOM“ kötelékébe tartozik

Nagy férfi kalap vásár!

100 Leitől kezdve

KLEIN SIMON kalapgyár lerakatainál

FIÓKÜZLET: Sas palota. Ugyanitt női és férfi cipők hallatlan olcsó árban!

FIÓKÜZLET: Regele Ferdinand No. 7/b

— **A balkáni horogkeresztesek munkában.** Ugy látszik a német szellem ujhodik meg ismét világszerte az antiszemita mozgalom terén. Jóllehet nem lenne ellene kifogásunk sőt örömmel vennénk, ha ez a német szellem, Goethe, Beethoven, Kant szellemének nyomán terjeszkedne. Azonban ez ellen épen a németeknek lenne leginkább kifogásuk. Ezt a németek látnák elsősorban „veszélyesnek” és tarthatatlannak. Gondoskodnak is arról, hogy az antiszemita szellem legyen az a német jelleg, mely ráüli bélyegét a nemzetek népi mozgalmaira. Most már a balkáni államokban is érezni lehet a német „módszer” a horogkeresztesek munkáiban. A zsidó távirati iroda jelenti a következőket: Az elmúlt héten ismeretlen tettesek a szófiai askenáz templom összes ablaklábláit beuzták. A támadás éjjel történt és a betörő csoport elmenekült. Más. Az ablaktámadást követő napon Szófia összes zsidó templombéjáratainak ajtóinál és a zsidó iskola épületek csarnokaiban antiszemita izgaló plakátok voltak kiragasztva. A falak horogkeresztekkel voltak teleázolva. A sorozatos antiszemita provokációk a szófiai zsidó körökben nagy nyugtalanságot keltek és úgy vélik, hogy a „Heimwehr” mintájára megszervezett „Rodna Saschita” antiszemita szervezet munkájáról van szó, amely csak röviddel ezelőtt intézett felhívást bulgária lakosságához, hogy kövessék a szaloniki-i példát. A bulgár ifjuság a német egyetemeken sajátítja el ezt az antiszemita szellemet, hiszen Bulgária egyike volt azon kevés és ritka államoknak, ahol az antiszemita mozgalmaknak eddig semmi talaja nem volt. A bulgár ifjuság ugylátszik könnyebben megtanulja a horogkeresztesek módszereit, mint az univerzális tudomány eredményeit.

— **Öszeomlás előtt állanak Németországban a zsidó jóléti intézmények.** A frankfurti Izr. hitközség jóléti szervezeteinek tanácsa már hónapok óta készül a gazdasági nyomás hatása alatt, hogy bezárja a hatásköre alatt álló intézményeket. A legutóbbi hitközségi ügyosztály vezetőségének ülése elhatározta, hogy végső soron egy szükségakciót szervez be, a jóléti intézmények megmentése céljából. A hitközség az akció kapcsán a következő szövegű rendkívül felhívást intézte sajtóján keresztül tagjaihoz:

„A zsidó jóléti intézmények helyzete katasztrófálisan súlyossá vált! A frankfurti zsidóság azonnali segítséget kell nyújtson, különben őt fogja terhelni annak a szörnyű pusztulásnak erkölcsi sulya, mely a mai tarthatatlan állapotok következtében megtörténhetik. Ez azt jelenti, hogy 100 zsidó család, férfiak, asszonyok és gyermekek az uccára kerülnek: több száz fejletlen gyermek egész életére szerencsétlenné és nyomoréká válik és végül több száz testileg és szellemileg veszélyeztetett zsidó ifju kerül az ucca marta lékál! Ezeknek éhezniök kell! Az elhagyott zsidó tömegek sorsa beláthatatlan lesz! Gyors segítséget a szükségét szenvedőknek Mindenkinnek segíteni kell!”

Remélik, hogy a felhívásnak kellő eredményei lesznek.

— **Halálos áldozatot szedett a megrongált villanydrót. Mediásról jelentik:** Az elmúlt héten, pénteken este erős zivatar vonult végig a városon és a vihar megrongálta az uccai villanyvezetékeket. Az egyik ilyen nagyfeszültségű lecsüngő villanydrót az arra haladó Kneller Rózsi fiatal nagykárolyi urilányt, ki rokonai látogatására érkezett Mediásra, nyomban megölte. A szerencsétlen leány halála osztatlan részvételt kelte az egész környéken. Temetésén a mediási főrabbi távollétében, Krausz blaji főrabbi és Reich Hersch mondtak szívbemarkoló bucsuztatót. Kilátás van arra, hogy Deutsch Dávid erélyes intervenciójára a mediási városi tanács kártalanítást fogja a szerencsétlen apát. A mediási ifjuság vállain vitte a temetőig a tragikus sorsú urilányt.

Boldog és kellemes ünnepi hangulatot adnak „ELECTRON” Papp és Rajz mérnökök

CSILLÁRJAI

Villanyégők és rádiók legolcsóbb árban!
Str. Printul Carol 1. Telefon 5-35

4-2

— **Tízezer zsidó családok nincsenek állampolgársága Csehszlovákiában.** A legutóbbi hivatalos statisztikai kimutatás szerint Szlovénországban és Kárpát-Russziában 10.000 lakosnak nincsenek még az állampolgársága. A lakosság számarányához viszonyítva ebből legalább is 10.000-re ruga a zsidó lakosság száma, akiknek hiányzik a cseh állampolgársági bizonyítványuk. A zsidó parlamenterek között már is készültik elő azon törvényjavaslatokat, melyekkel ezen tarthatatlan állapotokat kívánják megszüntetni. Ugylátszik, Csehszlovákiában is ugyanolyan türehtetlen viszonyok vannak az állampolgársági törvények dzsungeljében, mint itt Romániában. Igen szomorú vigasz ez számunkra, azonban biztosak vagyunk benne, hogy ott mégis hamarabb telő alá kerül az állampolgársági törvények revíziója, mint nálunk, hol már évek óta vajudik és nem tud megszületni az új állampolgársági rendszer.

— **„Zsidó eljárás” — becsületesítés.** A Merisch-Osztraui törvényszék-nél érdekes ítéletet hozott a bíróság. Egy zsidó gyáros elégedetlen keresztény vevője az áru leszállítása után levelet írt, melyben elégedetlenségének azzal adott kifejezést, hogy a zsidó gyáros szállítási eljárását „Zsidó eljárásnak” minősítette. A becsületesítési per során a keresztény vevő azzal védekezett, hogy az inkriminált kitételekkel nem volt sértő szándéka. Ép úgy írta a „zsidó eljárást”, mivel hogy az zsidó embernek szólott, mint ahogy egy német embernek írhatta volna, hogy ez „német eljárás” és egy csehnek, hogy ez „cseh eljárás”. A bíróság azonban felismerte a sértő szándékot és a keresztény vevőt két napi elzárásra ítélte.

— **Csoda által menekültek meg a villámcsapástól.** A csehszlovákiai Vereckén, az elmúlt pénteken este villám csapott bele Singer Jakab házába. Az egész család épen a péntek esteli asztalnál ült, midőn a villám lecsapódott. A villám tízes oszlopa többször keresztülfutotta a ház összes szobáit és végül a házon kívül csapott le. A villámcsapás senkit sem sebesített meg, csupán kisebb tüzet okozott, melyet azonnal eloltottak. A ház népe ijedségen kívül nem szenvedett mást, de egy munkácsi leányka, ki a családnál volt vendégségben, a félelem okozta megrázkódástól elájult.

— **A török grand rabbin halála.** Konstantinápolyból jelentik: Bitscharano Effendi, Törökország főrabbija elhunyt. A temetésen tízezer főnyi gyászoló kösönség vett részt. A menetben számos külföldi konzult lehetett látni, továbbá a pápai nunciust, a görög patriarchát és Törökország összes hitközségeinek képviselői. A gyász jeléül a zsidó üzleteket a temetés napján bezárták. A lapok melegen méltányolják a nyolcvanöt éves főrabbi érdemeit. Tíz nyelven beszélt. Levelező tagja volt több tudományos társulatnak.

Stern Amsel

ארטה כשר

vendéglője

ORADEA
Piaja
M. Viteazul 7.

Izletes házi kóstól
Olcsó árak!
Utazóknak 10% engedmény.

— **A palesztinai rabbitelepés nővérét egy kigyó halálra marta.** Jeruzsálemről jelentik: Nachlath Jakobban, a jablonai rebbe chaszidikus kolóniájában az elmúlt napokban megrendítő szerencsétlenség történt. Egy mérges kigyó megmarta a jablonai rebbe 35 éves nővérét, egy három gyermekes anyát, mitől a szerencsétlen asszony rettenetes szenvedések közepett meghalt. A szerencsétlen asszony kint dolgozott a mezőn, honnan köveket hordott el, midőn felemelt egy nagyobb követ, a kő alól egy mérges kigyó csuszott elő és olyan villámgyorsan támadta meg a szerencsétlen asszonyt, hogy ez nem is védekezhetett és néhány percnyi rettenetes kínlás után belehalt a kigyómárásba. A szerencsétlen asszony, aki híres rabbik unokája, bátyjával és férjével együtt vándorolt ki Palesztinába és akárcsak a többiek, nehéz mezei munkával tartotta fenn magát. Az eset nagy megdöbbenést és részvételt váltott ki az egész országban.

— **Ferdinánd császár a chevra kadisa tagja volt.** Ismeretes, hogy Ferdinánd osztrák császár 1848-ban 55 éves korában leköszönt a trónjáról s azt unokája, Ferenc József átruházva, visszavonult Prágába, ahol különféle játékok üzésével töltötte el életét. Nagyon jótékony és jószívű volt és ez irányította figyelmét a prágai chevra kadisára. Miután megmagyaráztatta magának a chevra kadisa feladatát, jelentkezett, hogy vegyék őt is fel a chevra kadisába és egyuttal kikötötte, hogy halála után egy teljes évig kadist mondjanak utána.

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrással

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

A paptamási

„LITHYNIA”

ásványvíz a legjobb üdítővíz, úgy magában, mint borral, vagy gyümölcszörppel vegyítve

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Friss töltésű Málnási Mária, Málnási Sicilia, Románszentgyörgyi Hebe és Máriavölgyi vizek érkeztek

„LITHYNIA” Központi Egyedárusága, Oradea
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon 1-75

Egy hölgy sem fog csalódní, ha kalapját a most érkezett

PÁRISI MODELLEIMBŐL
válassza ki hallatlan olcsó árért
Kalapok és kalapkellékek
ENGROSBAN és DETAILBAN

KLEIN SIMON kalapgyár
lerakatainál

FIÓKÜZLET: Regele Ferdinand N. 7/B.
FIÓKÜZLET: Sas palota

— **Kook rabbi címzetes ezredes.** Talán csak kevesen tudják, hogy Kook jeruzsálemi askenázi hitközség ősz főrabbiját az angol király egy ünnepélyes alkalommal címzetes ezredessé nevezte ki. Ezzel kapcsolatban egy érdekes epizódot elevenít nek fel a jeruzsálemi héber lapok. Egy jeruzsálemi moztulajdonos ugyanis egy péntek este előadást hirdetett (a vallástalannak ócsárolt Palesztinában a mozgók és egyéb szórakoztató helyiségek péntek este és zsidó ünnepnapokon ugyanis zárva vannak) és megkísérelte az előadás megtartását, illetve a jegyek eladását. Ekkor Kook főrabbi odaállt a pénztárhoz és senkit sem engedett a kasszához. Egy angol rendőrtiszt látva a nagy csoportosulást a mozipénztár körül, egy szakasz rendőrt hozott, szétoszlatta a tömeget és a pénztárig nyomulva — a rabbit találta maga előtt. Természetesen a rabbit elakartja kergetni, ekkor a rabbi korát meghazudtoló dörgő hangon vezényelni kezdett: „Háttra arc, indulj, félkörbe fejlődj, senkit a pénztárhoz nem engedni, megértette?” A rendőrtiszt szalutált és teljesítette a parancsot, mert egy colonel parancsát akkor is teljesíteni kell, ha az egy kissé furcsán is hangzik.

— **Végre valami, amire jó a gazdasági válság.** A varsói rabbiságnál a múlt év első felében 250 válás volt, a jelen év első felében csak a harmadrésze. Julius hónapban összesen csak két getadás történt. A válások csökkenésének oka: a nagy pénzhiány, amely miatt a felek nem tudják a válási díjakat fizetni. Ez tehát a gazdasági válság egyetlen jó oldala. Az illetékes felek természetesen nem így gondolkodnak, mert alig várják azt a boldog percet, amikor végre valahára — elválhatnak.

— **Zsidók elűzik s egy cseh csendőrőrmester pártjába veszi a „rebbeunokát”.** A munkácsi „Jüdisches Volksblatt” a következő érdekes esetről számol be: Az elmúlt hetek egyik péntekjén a sors szeszélyes játéka és a rebbeunokák pechére, egyszerre három „unoka” jött össze Bustinán. Minthogy belátták, hogy Bustinán nincsen helye egyszerre három „rebbeunokának”, az egyik, a közeli Vienovoba gyalogolt. Ámde a vienovói zsidók legnagyobb része nem volt odahaza, az otthonmaradottak pedig erősen rábeszéltek a szegény rebbeunokát, hogy távozzon a faluból, még pedig azonnal. Annyit meg akartak tenni, hogy egy szekeret akartak neki adni. De a rebbet annyira bántotta a vienovói zsidók eljárása, hogy nem akarta igénybe venni a szivességüket és inkább gyalog vágott neki az utnak, noha már késő délután volt és a szombat beállt már nem volt messze. A falu határában találkozott az ottani csendőrőrmesterrel, aki miután látta, hogy nem közönséges zsidó koldussal van dolga, megkérdezte, miért hagyta el a falut a szombat beállta előtt. Midőn a cseh csendőrőrmester megtudta a valót, nem akarta elengedni a zsidót, hanem visszavitte őt a faluba és egy ottani zsidó özvegyasszonynál a saját költ-

 Ha **gazdag** akar lenni, úgy siessen **Mentősorsjegyet** venni

V. osztály huzása 1931
szeptember 20-án 250.000 leles főnyereménnyel.
Főnyeremény 1,000.000 lei.
Összgyeremények végösszege **4,000.000 lei.**
Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.
Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

Postai költségeknél 19 lei portóköltségekre hozzáadandó. — Sorsjegyek kaphatók mindenütt, valamint a főbizománysnál:

Union Bank R. T.
Oradea Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegyiroda
CLUJ, Str. Memorandumul No. 16,

ségére megrendelte a szombati lakomákat a rebeunoka számára. Vasárnap aztán az „unoka” keserű tapasztalatokkal, de a cseh csendőr iránt hálátelt szívvel hagyta el Vienovot.

— **Törvívás a zsidóknál a közép-korban.** A középkorban a zsidóknak általában tiltva volt a fegyverviselés. Mindazonáltal bizonyítékaink vannak, hogy ennek dacára a zsidók is értettek a fegyverforgatáshoz. A csehországi zsidókról köz tudomásu, hogy állandóan fegyvert hordtak maguknál, a spanyolországi zsidók szabadon képezték ki magukat a vívásban, hogy résztvehessenek a harcokban. Hiszen Spanyolország egyik híres hadvezére, Samuel Hanagid zsidó volt. A wormszi zsidókról meséli a történelem, hogy midőn a várost az ellenség ostrom alá vette, rabbi Eleazer megengedte nekik, hogy szent szombat napján is fegyvert ragadhasanak, hogy segítségére legyenek a városi polgárságnak. A magdeburgi krónika egy a weisenfalzi zsidók által 1386-ban rendezett vívőünnepéről mesél. A zsidók szurtak és vívtak s midőn az udvar feloszlott, az idegen zsidókat Clausról, Trotéról, Kollerről és Krosnikról visszatartották és elvették tőlük a vagyonukat.

— **A szombatot megszegő maffirtja.** Egy jeruzsálemi lapban olvassuk a következő igen tanulságos esetet: Petach Tikva zsinagógájában az elmúlt szombatok egyikén valaki maffirt vett, hogy felhívassa magát a Tórához. A gabe azonban megtagadta a felhívást azzal, hogy az illető mechallél sabosz. Szégyenében a szóbanforgó gyén nyilvánosan megígérte, hogy mostantól fogva bünbánó lesz és hiven megtartja a saboszt, valamint a többi vallásparancsokat. Szavának megerősítésére kezét adta a r. bbinak, mire aztán felhívták a Tóra elé.

— **Orthodox asszonyok gyűlése Londonban.** Londoni levelezőnk jelentése szerint vasárnap a londoni orthodoxia vezető asszonyai összejövetelt tartottak olyan célból, hogy tanácskozzanak, miképen lehetne a házaseséltre vonatkozó tórai törvényeknek propagandát csinálni a mai zsidó nemzedékben. Az első előadó dr Landau Sachs asszony, a kitűnő sebész volt. Azt fejtegette hogy a zsidó vallásnak a házaseséltre vonatkozó szabályait a mai nőgyógyászati tudomány a legteljesebb mértékben igazolta. Ugyanilyen szempontból tárgyalta a kérdést dr Hillmann asszony s rámutat

arra, hogy statisztikai adatok szerint azok az asszonyok, akik megtartják a tórai család törvényeket, egészségesebbek, mint a hasonló viszonyok között élő más asszonyok. Csak a mai orvostudomány adta ki a jelszót, hogy a gyermek egészségéről már megszületése előtt kell gondoskodni. Ezt a követelményt a zsidó törvények betartása a legteljesebb mértékben megvalósítja. A szónok a multheti szidra szavaival fejezi be: „elébetek adom az áldást s az átkot, az áldást, ha hallgattok Isten szavára.” Utánuk dr Schönfeld Avigdorné az elhunyt londoni orth. rabbi özvegye arról beszélt, hogy felvilágosító munkát kell végezni a zsidó nők körében az imént hallottak értelmében. A gyűlés azt határozta, hogy egyesületet alkotnak ilyen célból és a szervezés munkáit Sasson asszony, egy gazdag és előkelő család ivadéka kezébe teszik le.

— **Lehet-e felekezeti ünnepnapon árvereztetni?** Déváról jelentik: Múlt héten volt kitéve egy lupényi földhözragadt szegény cipésznek egyetlen munkagépére az árverés. Mert a végrehajtást szenvedett egyébként vallásos zsidó, műhelyét szombatra való tekintettel nem nyitotta ki s ezért a végrehajtó előbb lakotossal, majd vasdoronggal kiakarta nyitni, miközben százakra menő tömeg verődött össze, akik szitkokkal illették a végrehajtót. Végül is, mert az ajtó nem engedett, a végrehajtó az árverés meghústitása miatt jegyzőkönyvet vett fel s most ezen a címen indul meg a zsidó cipész ellen az eljárás.

Ha kellemesen és szagtalanul akar borotválkozni, akkor csakis „MIRJAM” késnélküli borotváló-port használjon, mert ma már ezen borotváló-por úgy van preparálva, hogy a legérzékenyebb arcot sem sérti. Megrendelhető: SPITZ SÁMUEL festékereskedőnél. Care-Maril. — Kérjen árajánlatot.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

 Cipőt, kalapot
az ünnepre legolcsóbban

ROTH HENRIK
cégnél (Oradea, Zöldfa-u. 3.) vásárolhat

Adakozzunk az ünnepekre a zsidó föld megváltására

A Keren Kayemeth Kejiszráél országos kuratóriuma az alábbi felhívást intézi Erdély zsidóságához:

E napokban, amelyek nagy időknek része és e mivoltukban megrendítőek, emlékezzünk meg Jirmijáhu próféta szaváról:

„Egyellen reménye maradt meg a te ivadékodnak — mondja az Ur — hogy gyermekeid visszatérnek az ő hazájukba“.

A szent magunkbaszállás és a lelki tisztulásra szánt imádság napjai között állanak. Rós Hasannáh és Jóm Kippur e napjaiban, midőn szívünket és lelkünket a Mindenható felé fordítjuk és új életre köszörögjük kegyelmét, ne feledkezzünk meg a Szentföldről, amely fiaink hazatértét várja. Amint az irásidő mondja: aki az ország határain kívül imádkozik — Izráél földje felé kell irányítsa gondolatait. Mert a zsidó imádságában egybe kell olvassza a tulajdon fájdalomát egész népe keservével.

És Izráél népe keservesen siratja hazájának pusztulását, a pátriárkák, a próféták és a kohániták földjét. Az örök város, Istennek Háza — Jeruzsálem — tőlünk várja, hogy felépítsük újból. A Szentföld őstalaja elvárja tőlünk, hogy visszaváltsuk népünk tulajdonába, újra felvirágoztassuk és zsidó falvakkal, meg városokkal borítsuk el felszínét. Az egész világ zsidóságának áldozatkészsége folytán a Keren Kayemeth Lejiszráél már eddig is jelentős területeket adott vissza a zsidó nép köztulajdonába. Legyünk boldogok, amiért méltónak találtattunk arra, hogy még a mi napjainkban meg-lássuk azokat a településeket, amelyek szívet-lelket gyönyörködtetően épültek zsidó földön, amelyet a Keren Kayemeth Lejiszráél váltott meg az Ur kegyelméből és valamennyi testvérünk segítségével.

Boldogok lehetünk, mert szemünk láthatják a Keren Kayemet földjén Erec Iszráélben épült templomainkat és iskoláinkat. Ámde örömmel keserű bánat homályosítja el, ha látjuk, hogy nemzeti vagyonunk csak sziget a homoktengerben. Számos és kiterjedt az a terület, mely még testvéreink pénzére is izmos karjára vár, hogy felvirágozzék és magába fogadja az áldott zsidó munka magját. Nem hagyhatjuk a mi szent földünket a mai gazdátlan reménytelenségében. Minden talpalattnyi földet új életre kell szölitelnünk, megváltani a pusztaságból és a Mindenható dicsőségére újra építenünk.

Szeretett testvéreink! A nagy ünnepek küszöbén fordulunk hozzátok: mint minden esztendőben, ezuttal is adjátok meg hozzájárulásaitokat a Föld megváltásához (Geulath Haarecz) a Keren Kayemeth Lejiszráél útján.

És az Uristen megáld minket boldog és örömteli, bőséges és jókedvű esztendővel; megáld annak a reményünknek beteljesülésével, hogy fiai visszatérnek a megváltott Hazába.

A Keren Kayemeth Lejiszráél országos kuratóriuma

Ha vevőként akar, hirdessen a „NÉPÜNK“-ben!

— **Gyászbeszéd helyett...** Az amerikai Oew-Jersey államban levő Patterson városban egy Goldberg Nóra nevű gépirónő öngyilkosságot követett el. A leány halála előtt bucsulevelet írt a rendőrséghez és egy diktafonhengert mellékelte hozzá, amelyre előszóval mondta be bucsuszavait és megkérte a rendőrséget, hogy ez a hengert szüleinek juttassa el. A rendőrség a kérelmének eleget is tett és a gyászoló szülők előtt elhangzottak tragikus sorsu gyermekük utolsó szavai, amelyekben tettéért bocsánatukat kéri.

— **Ha kellemes ünnepet akar,** úgy fehérneműit, nyakkendőit és egyéb dívtálcikkeit **Horbátz**-nál szerzi be.

— **Szentföldi eszrogot!** A szalonikii zsidóüldözések nyomán világszerte egységes erővel nyilvánul meg az a törekvés, hogy az ezévi szukosz ünnepekre kizárólag szentföldi eszrogot vásároljon minden zsidó, mert ezuttal egyrészt hozzásegíti Palesztina zsidó földműves lakosságát gazdasági megerősödéséhez és közvetve segíti az ország építését, másrészt tüntet az antiszemita görögök ellen. Egyellen zsidó se vegyen ez évben korui eszrogot, különösen ma, amikor a palesztinai eszrog már külső formája szempontjából is magasan felette áll a görög eszrognak. Rabbi Chajim Sonnenfeld, a palesztinai ortodoxia feje külön felhívásban fordul a világ zsidóságához és közli, hogy a szentföldi telepések rabbinikus ellenőrzés alatt végzik az eszrog termelését és mindenkinek kötelessége a palesztinai utörök nehéz munkáját támogatni. A napokban Budapestre, majd pedig Erdélybe érkezik R. Jechiel Katan Klein Jeruzsálemből és R. Chajim Sonnenfeld hecsherével ellátott eszrog-szállítmányt hoz magával. A kifogástalanul szép eszrogok darabonként 6—8 P. (160—210 lei) között mozognak. A rendelést minél előbb el kell juttatni a Mult és Jövő szerkesztőségéhez (Budapest V., Vimos császár ut 54. Telefon 190—55), ahonnan R. Katan a magáé hozott szentföldi termést részben postán részben személyesen szállítja el.

— **A. B. C. áruházban** megérkeztek a tennisz-flanelek, zsinór barhet és más téli áruk.

— **Indiánusok leszartak egy zsidó diáklányt.** New-Yorkból jelentik: Henriette Schmerlert, egy 25 éves zsidó diáklányt, Elijahu Schmerler héber író leányát Arizonában, ahová az indiánusok szokásait és erkölceit ment tanulmányozni, vad indiánusok agyonszúrták. A diáklány kutatásainak eredményét be akarta nyújtani a Columbia egyetemnek, azonban sajnos a végzet másképpen akarta. Tragikus halála new-yorki zsidó körökben óriási részvétet váltott ki.

— **Vidékiek,** ha Váradra jönnek, bizalommal keressék fel **Horbátz** uridivat üzletét, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 1.

— **Felhívás!** A Keren Kayemeth Lejiszráél biztosító osztálya és a Misrachi. A K. K. L. és a Phönix biztosító társaság közötti szerződés mindenki előtt ismeretes. A szimpátia, melyet azon gondolat, hogy a K. K. L. alapjait életbiztosítások által gyarapítsa, cionista és főleg misrachista körökben bebizonyította azon eszme életképességét, mely a személyi és családi érdeket a zsidó nép jövőjével egyesíteni igyekszik. Mert a K. K. L. iroda által a Phönix biztosító társasággal kötendő életbiztosítás, mely életbiztosítás ma az összes kulturnépeknél el van fogadva, a biztosítandót és jutányos életbiztosításhoz juttatja és azonkívül a Geulath-Haarecz szent eszméjét is szolgálja. Ezért felhívunk minden egyes misrachistát, hogy a K. K. L.-t biztosító munkájában a leghathatósabban támogassa és ne álljon meg a saját személye biztosításánál, hanem hasson oda, hogy az összes rokonai és jóbarátai is kapcsolódjanak be biztosításaikkal ezen szent munkába. Különösen a csekély 20000.— lejes hagyatéki biztosítás ajánlatok, melynek felét a K. K. L. és a másik felét az örökösök 20 év leteltével kapnak meg. Ezen biztosítás csekély díjazással, orvosi vizsgálat nélkül köthető. Misrachisták! Teljesítsétek kötelességeiteket! A Mizrachi Központja, Oradea.

Sodronyágybetétek

nyitott és összehajtható **vaságyak, mosdók,** és mindenféle **vasbutorok** legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyitott üzemben

„**STANDARD**“

Isif Vulcan (Nagy Sándor-ucca 10.)

Berkovits-né ארמיה כשר

vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!
Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

16-15

BALKIRS bélyegzőgyár

Strada Alexandri (volt Teleki-ucca) 4.

Villanyerőre berendezett üzemi munkában készít:

rézbélyegzőket, szappanstancnikat,

számológép javításokat

és mindenféle szak-**legolcsóbb árakban!**

Bankoknak és ügyvédeknek

20 százalék kedvezmény!!!

Bútorvevők!

Vásárlás előtt tekintsek meg a

Műasztalosok Bútorcsarnoka

Oradea, Piața Regina Maria (Bémer-tér) 2

állandó kiállítását

Masszív hálószobák **10.000** Leitől

Masszív ebédlők **20.000** Leitől

Óriási választék!

Meglepő termelési árak!

— **Meghalt a kremeneci rabbi.** Az elmúlt napokban hirtelen meghalt rabbi Hillél Jichack Rappaport, a híres kremeneci rabbi. Az e-hunytat, ai mindössze 45 éves volt, nagy tisztelettel és szeretettel vette körül a zsidó lakosság.

— **Ha a diákok a tanár ellen tüntetnek.** A horogkeresztes diákok Münchenben tüntetést rendeztek Naviasky tanár ellen. Az egyetemi szenátus most ítélkezett ebben az ügyben. A hillerista vezetőt, egy Neese nevű diákot súlyosan megintettek. Nehogy azonban csak a hilleristákra háramolják ódium ebből az ügyből, az ítélet megállapítja, hogy a tüntetés előidézője az ifjuság „összes pártjaiban akadálytalanul üzött politizálás”. Ily módon esetleg azokat a zsidó diákokat is felelőssé lehet tenni, akiket a verekedés folytán megvertek.

— **Ünnepre elegáns, divatos ruhákat** már 4500 leíért **Horbázt-nál** kaphat.

— **Feltámadnak a régi bálványok.** Egy londoni professzor, Thompson, beszámolt a Ninvé romjai között eszközölt ásatásokról. A föld alól jönnek elő régmúlt idők tanubizonyságai, cserepek, ékszerek, feliratok alapján. A tudomány azt hiszi, hogy most már Ishtar, az asszirok női bálványának nagy templomához jutott el. Ez a név, Ishtar, ismeretes nekünk a bibliából, mint Astronajsz Egy amerikai tudós, Sprengling pedig most adott ki egy könyvet ezekről a rejtélyes feliratokról, amelyet 1904-ben a Szináj-félszigeten találtak s amelyeket eddig nem sikerült kibetűzni. Sprengling most azt hiszi, hogy megtalálta nyitját a rejtélyes alfabetnek. Azt állítja, hogy ebből származnak az európai nyelvek írásjelei. Azt olvassa ki a feliratokból, hogy az illetők hálát adnak Baalat bálványnak. „Baalat” nőnemű alakja „Báál” bálványnak, mely ellen a Tóra és próféták oly erőlyesen sikraszálltak. Az ásatások mutatják, hogy az ókorban az egész világ tele volt Astratékkal, Báállal s Baalatokkal s — egy kis nép egy egész világgal szemben merle hirdetni a láthatatlan Egyetlenegyet.

— **Pályázati hirdetés.** A nagy-iklódai Talmud Thora im Derech Erecz egyesület iparos jesivában több hely megüresedvén, növendékek felvételére pályázatot írunk ki. Felvételüket kérhetik 14—16 éves ifjak, akik vallásos nevelésben részesültek s vallásos szülők gyermekei, továbbá az asztalosipari pályára alkalmasak. A felvételi kéréshez csatolandók: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy egészséges s ipari pályára alkalmas. 3. Bizonyítvány iskolai kézettségéről.

ról. A helyek ingyenesek lévén, elsősorban árvagyermek jönnék tekintetbe, vagy pedig szegényebb sorsu szülők gyermekei. Utóbbi esetben csatolandó szegénységi bizonyítvány, melyet az illetékes hitközség állít ki. A felvételi kérvényeket legkésőbb szeptember 24-ig kell benyújtani alábbi címre, a helyek elfoglalására viszont október 6-án kerül sor. Pályázati cím: Iparos Jesiva, Iclodulmare, Jud. Somes, vagy Erdélyi Zsidó Árvagondozó Cluj, Str. Paris 36. *Talmud Thora im Derech Erecz Egyesület Elnöksége.*

R. Szimcho Bródi halála. Egy Nagyváradról Budapestre évtizedekkel ezelőtt elszármazott kiváló nagy tudású férfinak, R. Szimcho Bródynak elhalálózását kaptuk hírül. R. Szimcho Bródy patriarchalis, 95 éves kort ért el. Hajduságában született. Talmud kiképzését a boldogult nagyváradai R. Jichoc Áron Landesbergnél nyerte. A nagyváradai jesiván a fiatal Bródy az első helyet foglalta el és oly annyira ki-tűnt éleselméjével és talmudi tudásával, hogy a boldogult gaon veje lett. R. Szimcho Bródy Budapestre költözésével továbbra is folytatta talmud tanulását és körülötte a Talmuddal foglalkozók nagy csoportja gyűlt össze. Vasárnap megtartott temetésén a budapesti hitközség Frankl Adolf központi irodai elnök főrendi ázi taggal és az egész előjárósággal az élén szinte teljes számban megjelent, hogy megadja a község neszlorának a végüliszteletet. Gyászbeszédet mondottak fölötte Süszmann rabbi, dr. Ábrahámsohn Chevra főtitkár és Klein Márkus Schász-chevra elnöke.

— **Az ünnepre olcsó és jó kalapok** csakis **Horbázt-nál** szerezhetők be. — Kalapokat már 150 leítől.

— **A zsidó könyvpiac** újabb termékei a világirodalom legújabb művei (bármely nyelven) orvosi és egyéb szak-könyvek, folyóiratok legelőnyösebben a **Cosmos** (dr. Szőnyi Géza) könyvterjesztő ulján, Cluj, Cal. Reg. Ferd. 8. szerezhetők be.

— **Saját készítményü,** garantált jó minőségü női, férfi és iskolacipők **leg-olcsóbban** a „Dácia” cipőáruházban (Oradea, Zöldfa-uca 15) vásárolhatók.

— **Zsidó tragédia.** Jellegzetes zsidó tragédia tartja napok óta izgalomban Csehszlovákia zsidóságát, mely röviddel ezelőtt Hradisch magyar községben történt. Katz Ábrahám zsidó kereskedő a háboru kitörése előtt néhány évvel Lengyelországból Amerikába vándorolt. Felesége egyik európai látogatása alkalmával, egy leánygyermeket szült, kit Amerikába való visszatérése alkalmával nem vitt magával a gyermek gyengeségére való tekintettel. A leányt a kereskedő felesége a szüleinél hagyta. A világháboru alkalmával, midőn az oroszok megszállták Lengyelországot a gyermek leány Bécsbe került, honnan egy kivándorlási hivatal Hradisch magyar községbe telepítette. A leány itt egy keresztény árva otthonba került, hol szigorú keresztényi elvek alapján nevelték fel. A szerencsétlen apa ezalatt az egész világon kutatott leánya után, míg végül megtudta a tartózkodási helyét és örömmel sietett a gyermeke felkeresésére. A leány azonban nem ismerte meg az apját és hiába a gyermekkori emlékek felevenítésének, hiába a bécsi nevelő szülei bizonyításainak, nem akart apjához és zsidóságához visszatérni. Az apa, aki meggyőződött arról, hogy leánya visszatérésére minden fáradsága hiábavaló; egy élet meddő keresésének fájdalmával egyedül tért vissza Amerikába. A zsidó leány ezalatt keresztény fajiságának büszkeségével ágál a zsidó testvérei és üldözött népe ellen, a hradischi horogkeresztes ifjak otthonában. Zsidó tragédia...

Saját gyártmányu
férfikalapot
olcsón vásárolhat
Heller és Deutsch
kalapgyári lerakatában Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-uca) 21. — Férfi és női kalapok festését, alakítását olcsón és szépen eszközöljük.

PHÖNIX
Életbiztosító Társaság
ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.
Teljesen befizetett alaptőke 4,000.000 osztrák schilling

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45.929. Bejegyezve az ilfői törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.
Romániai igazgatóság: **București, Bul. Elisabeta 10.**
ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:
Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57.
Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Jorga No. 16.

A társaság működési területe:
Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjaival, legújabbán a **Mizrahi Erdélyrészi Központtal**, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:
Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.
Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

Szülők figyelmébe!
Iskolaév kezdetén az összes harisnyák, fehérneműek és svetterek nagyon olcsón lesznek árusítva:

1 pár gyermekharisnya	8
1 drb I-a gyermek svetter	35
1 „ galléros gyermekmellény	78
1 „ leányka ing	45
1 „ gyermek divat gyapjusapka	29
1 „ I-a férfi- vagy fiúing	140
1 „ női vagy leányka kombiné	65
1 „ női hálóing	120
1 „ női ing	60
1 férfi sokni	9
1 drb leányka reform nadrág	23

KLEIN SÁNDOR & Co.
SAS-PASSAGE, FŐBEJÁRAT

Csecsemőnek a legjobbat: HÖFER hintőport, krémet, szappant

Rövid hírek

EBERSWALD. (Németország). Az elmúlt héten hatalmas vihar vonult végig a város felett és egy lecsapó villám a zsinagógába talált. A templom nyugati falai teljesen összeomlottak, míg a belső berendezések súlyosan megrongálódtak. A kár biztosítás úján megtérült.

VARSÓ. 62 éves korában a napokban hunyt el Varsóban az ismert nagyevű tudós rabbi, Milejszyer Rabbiner Aron Samuel Tamares. Rabbi Samuel Tamares Lengye ország határain túl is közismert tudós hírében állott és irodalmi téren kifejtett munkássága is közkincsévé vált a zsidó tanulmányok irodalmának. 30 évvel ezelőtt a politikai cionizmus kezdetének első periódusában is, már egy folyóiratot szerkesztett és gyűjtő cikkekkel ostromozta az anticionista orthodox papságot. Később azonban a politikai élettől visszavonult és irodalmi munkásságának szentelte életét. Élete alkonyán az orthodoxia állásponjára helyezkedett ő maga is. — A röviddel ezelőtt megindult „Hazefirah“ héber napilap súlyos pénzügyi viszonyaira való tekintettel a napokban beszüntette megjelenését. — A zsidó szövetségi bank, az „Unitas“ beszüntelte fizetéseit. Lengyelország különböző városaiból szintén nagyarányú bankbukásokat jelentenek. — Száz zsidó árvaház, melyek hozzávetőlegesen 1000 zsidó árváról gondoskodnak, a kormány szubvenció 60%-os redukciója folytán az összeroppanás szélén állanak. Számos jótékony intézmény áll kapuzárás előtt. A zsidó Árvaház Szövetségének évi büdzséje meghaladja a 6 millió zloty.

BÉCS. Bárány Hans Reizes bécsi bankár neje az elmúlt héten elvesztett egy nagyértékű keleti gyöngysort. A gyöngysor 2 méter hosszú és egy millió schillingre (23 millió Lei) becsültek.

NEUHAUSEL (Csehszlovákia). Csehszlovákiában a napokban halt meg Moritz Steiner 101 éves öreg zsidóember, ki még 1830-ban született és annak idején már részt vett a magyar szabadságharcban. Moritz Steiner volt a legöregebb embere egész Slovenskonak.

BUCHEN. A törvényszék két fiatal suhancot, kik az egyik bűnjapon a zsinagóga ablakáblait beverték, három és fél hónapi börtönrre, míg másik kettőt, kik segédkeztek az elítélteknek, 50 márká pénzbüntetésre ítélte.

POSEN. Tíz lengyel férfit, kik a Jablowoi országos vásár alkalmával zsidó kereskedőket súlyosan megkárosítottak és nagymennyiségű árut raboltak, a királyi törvényszék 3 hónaptól 3 évig terjedő fogházbüntetéssel sújtotta.

BERN. A schweizi birodalmi kormány a sidney-i schweizi konzulátushoz Eugen Blochot nevezte ki Ausztrália főkonzuljává. Eugen Bloch zsidószármazású orvos gyermeke.

ZÜRICH. A Jewish Agency Executívája augusztus 17-19-át tartotta ülését. Az executive többek között elhatározta, hogy felhívást intéz a világ zsidóságához, hogy szükségáldozattal mentse meg a palesztinai válságban lévő telepítéseket. — Nemcsak zsidó körökben kellett nagy megütközést, hogy a német nemzeti szocialista-párt Zürichben az egész Schweiz területére kiterjedő ittkársági hivatalt állított fel. A hitkari központ már is bejelentette, hogy rövidesen széleskörű szervezési kampányt indít meg. Reméljük azonban, hogy a schweizi talajon nem fog tudni gyökeret verni az átkos antiszemita-mag.

AMSZTERDAM. A Népszövetség szeptemberi ülészakára kiküldendő holland delegátusok között többek között két zsidó delegátus is van, nevezetesen: I. Limburg városi tanácsos és Prof. dr. E. Moresco.

MOSZKVA. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint Biro-Bidschan-ban 3486 zsidóélek lakik, kiknek túlnyomó része a kollektív mezőgazdaságokban vannak elhelyezkedve.

MADRID. Az itteni lapok közlik, hogy Argentína és Uruguay zsidó főrabbija, Sabbathy most Spanyolországba érkezett és interveniált a köztársasági kormánynál egy Madridban megartandó spanyol-zsidó világkongresszus érdekében. A kongresszus célja a XV-ik században kiülőzött spanyol származású zsidók összehozása és kulturális kérdéseik rendszerezése lenne. A spanyol zsidókongresszus így körülbelül egy millió szétszórt zsidó érdeklődésére számíthat.

LONDON. A Daily Herald közlése szerint az angol munkáspárt képviselői akarja a legközelebbi választásokon jelölni dr. Weizmann, a cionista világszervezet egykori elnökét. Már a kerületet is kiválasztották: a jelölés Manchesterben fog megtörténni.

SZÓFIA. A bulgáriai hitközségek szövetségének közbelépésére a hadügyminisztérium elrendelte, hogy a néhány év óta érvényes tilalom feloldásával ezentúl zsidók is újra felvehetők a tisztiképző katonai iskolákba.

Biharmegye és Nagyvárad legolcsóbb bevásárlási forrása!

CORVIN ÁRUHÁZ

volt Glücksmann cég, Piata Unirii (Szent László-tér)

Gyári lerakat

Gyári árak

Tájékoztató árak:

1 méter szövet	45 Lei	1 darab panama apacing	130 Lei
1 " muslin grenadin	59 "	1 " weekeding nyakendővel	175 "
1 " mosó góorgette	31 "	1 " rövid alsónadrág	44 "
1 " prima ingzefir	30 "	Selyem női harisnya	29 "
1 " ágynemű vászon	26 "	Flor női harisnya	30 "
1 " 150 széles lepedővászon	78 "	Férfi zokni	10 "
1 " prima molino	19 "	Férfi harisnya	30 "
1 darab Corvin törülköző	24 "	Fürdődressz	65 "
1 méter mintás I. osztályú műselyem	75 "	Uszónadrág	25 "
1 " francián mosódelain	37 "	Selyem ingnadrág	145 "
1 " prima ruhavászon	56 "	I-a reformnadrág	78 "
1 " prima panamavászon	52 "	1 orsó 300 yardos Clarck cérna	10 "
1 " 140 sz. flotirkelme f.-köpenyre	275 "	1 orsó 1000 yardos Clarck cérna	30 "
1 " prima ruhabrozsé	35 "	Méret szerinti ingek 6 óra alatt készülnek	
1 darab selyemelejtű ing	155 "	Nyakkendők, gallérok, zokni- és nadrágtartók nagy választékban.	
1 " férfi hálóing	160 "		

Mindennemű kötött- és rövidárak nagy választékban. Gyapju és flanel-takarók. frottír és damaszt törülközők, asztalneműek, színes fehérneműbátisztok és tussorok.

Teljes menyasszonyi kelengye! **Corvin áruház** Piata Unirii (Szent László-tér)

ZSIDÓ HUMOR

Mit vesztettél?

A sinkovcei zsinagógában áll Reb Chájim és hangosan sirva mondja a Unszané Tókef szövegét „Odom jaszódó mefor, veszőló leófor“. „Az ember alapja por és vége por, oh jaj, jaj, odom jaszódó...“ Rob Mosele a filozófus oda megy hozzá és halkan mondja neki:

— Mit jajgatsz, Chájim, mit keseregsz úgy? Ha aranyból volnál és a végén porrá kellene válnod, volna okod a jajgatásra. De most, hogy a kezdet por és a vége por, mit sirsz, hogy oda térsz vissza, ahonnan jöttél és közben úgy „jövés“ és „menés“ közt elkapsz hetven esztendő és minden napra jut valami kis élvezetecske is, hát mit vesztettél az üzleten?

Mire gondol mindig?

A sinkovcei öreg kohanitát, reb Ancsell megkérdezték, mire szokott mindig gondolni, amikor a szent napokon cipőjét levette, fölmege a frigláda elé, hogy a kohanista áldást adja a gyülekezetre?

En — felelte reb Ancsel — már ötven év óta duchonolok és mindig ugyanarra gondolok.

— Mire?

— Hogy mialatt én áldást mondok, ne lopják el odakünn a cipőmet.

Fő ölleges szavak

Ros-Hasonókor áll Slajmele, a boltos, a sinkovcei zsinagógában és erősen himbálózva kiabálja és kerékbe töri az anyalok, szeráfok és kerubok himnuszairól szóló, előtte ismeretlen héber szavakat. Reb Mosele, a filozófus hozzá lép és a fülébe sugja: „Mit kellene neked ezek a nehéz szavak? metachszim, mefacechim, mecafechim? Mond egyszerűen: Isten, adj pénzt!“

„Amit vétkezünk a száj bűnvalomásával...“

Hogyan lehet a bűnvallomással vétekezni? Mit jelent tehát a nagyünnepi „Alché“ között ez a mondat: „és a bűnért, mit vétkezünk előtted a száj bűnvallomásával.“ Vannak, akik verük a mellüket és meggyónják a bűnüket, de csak a szájukkal, a ziv pedig nem is figyel rá. Ez sokszor inkább bűn — magyarázza R. Mose Teitelbaum. — Hasonlatos ez ahhoz, mint amikor a kertbe madárijesztőt helyeznek kis farudakból, miket a szél egymáshoz ver és a madarak azt hiszik, emberi hang az. Mihelyt azonban tudják, hogy csak fahangok azok, nem félnek többé és jönnek tovább bátran a kertbe. Sőt gyakran éppen ez a hang vonja oda a madarak figyelmét, amikor egyébként nem is akartak arra repülni. Így van ez a jecer-horával; a gonosz indulat seregei látják, hogy az illető ember bűnvallomása csak fázó-

gés és nem riadnak vissza attól, hogy feléje közeledjenek. Ellenkezőleg még hívja is őket a hamis hanggal. Erre mondja a próféta: „Mit verettek? Még folytatjátok a lázadást!“ Mit veritek a melleteket, amikor semmi meglérési szándék nincs a szívetekben?

A mai nemzedék igazabb.

Ugyancsak Rabbi Levi Jicchok szokta mondani a nagy ünnepek előtt:

A mai nemzedék igazabb, mint a régiek voltak. A régiek Jom-Kippurkor a templomban sem mondtak igazat. Verték a mellüket és gyóntak: „Osamnu... Vétkezünk, csaltunk, raboltunk, hűtlenkedtünk“ és így tovább. És mindebből egy szó sem volt igaz. Meggyóntak bűnököt, miket sohasem követtek el. A mai nemzedék ellenben, amikor ate mplomba jön és gyón az Ur Isten előtt, a tisztá igazságot mondja: „Osamnu... Vétkezünk, csaltunk, raboltunk, hűtlenkedtünk...“ — mindez igaz, egy szó sem hazugság... És ezért az igazságért is megérdemeljük, hogy a Mindenható megbocsássa a mi bűneinket...

Ne legyen hangod Jákobé és kezed Észávé

Németország egy régi zsidó hitközségének rabbiája, ki gazdagon volt gyermekekkel megáldva, hitközségétől fizetésének emelését kérte. A tanácskozáshoz, mely a kérelem felett volt hivatva dönteni, a rabbi is magához kérte a hitközség vezetősége, hogy óhaját személyesen is támassza alá érveivel. Az egyik jöltáplált, szükkeblűségérőt és tudatlanságáról ismert hitközségi vezető korifeus izgatottan kért szót, hogy csodálkozásának adjon kifejezést előlött, amidőn egy rabbi „ajlem hazet“, földi előnyököt igényel és azok után jár.

A rabbi, ki gyorsan csaltanó érveiről volt ismeretes, hirtelenül és találoán a következő választ adta:

„Habár a mi szent Tóránkban megtaláljuk azon nekünk szóló parancsot „Vócháj ochichu imoch“ (hagyd testvéred is veled élni), mégis sehol sem találjuk a mi bölcseink írásaiban, hogy csupán „ámérácim“ (a szent tanokban járattanok) és szükkeblű embereknek van joguk a földi jólét élvezésére.“ Amidőn pedig az érzékeny hitközségi tag tiltakozott a rabbinak ezen sértése ellen, ez következőként vágott vissza:

Jóléhet „hákol-kol Jákov, vóhájódam jódé Észáv“ (a hang a Jákobé, míg a kéz Észávé). A hangsúly Jákobnak a hangja, de a kéz (amely nem akar adni) Észávnak a kezei.

— **Ötleteves tanító** jutányos díjazás ellenében tanít román, héber és német nyelveket. Magánvizsgákra felelősséggel előkészít. Bővebb felvilágosítást adhat a Népiünk szerkesztősége, valamint a Corvina könyvkereskedés, Piata Unirii 10.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea, Fekete-Sas-Passage.